

สำนักงานคณะกรรมการ
การเลือกตั้ง
สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง
เลขที่ 9544
วันที่
เวลา 15.04 น.

ที่ นร ๐๕๐๓/๓๕๙๕๕

สำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๒๑ กันยายน ๒๕๕๙

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ...) พ.ศ. (ลักษณะ ๒ การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง)

กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติในเรื่องนี้

ด้วยคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาลงมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ...) พ.ศ. (ลักษณะ ๒ การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง) ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นเรื่องด่วน ดังที่ได้ส่งมาพร้อมนี้

จึงขอเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล และบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ มาเพื่อขอได้โปรดนำเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาเป็นเรื่องด่วนต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

พลเอก

(ประวิตร วงษ์สุวรรณ)

รองนายกรัฐมนตรี รักษาการแทน

นายกรัฐมนตรี

คู่มือการปฏิบัติงาน
วันที่ ๑๕ / ๑๐ / ๒๕๕๙
เวลา 15.๒๗ น.
สำนักงานการประชุม

กลุ่มงานพระราชบัญญัติ
รับที่ ทพ/๒๕๕๙
วันที่ ๒๐ / ๙.๒ / ๕๙
เวลา ๑๕.๓๕ น.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๐๘ (ธนิตา)

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๕๘

(0.009/D/ส.ส่งสภา)

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่..) พ.ศ.

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) แก้ไขเพิ่มเติมการอ้างอิงเลขมาตราให้สอดคล้องกัน (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๗ (๒) มาตรา ๑๔๕ วรรคสอง มาตรา ๑๕๓ วรรคสี่ มาตรา ๑๕๔ วรรคสี่ และมาตรา ๑๙๙ ทวิ วรรคสอง)
- (๒) แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการบังคับคดีนอกเขตศาลที่มีอำนาจในการบังคับคดี (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๕ วรรคสอง)
- (๓) แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลกรณี ชัดขึ้นไม่มาศาล เมื่อศาลได้มีคำสั่งตามมาตรา ๒๗๗ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๑ (๕))
- (๔) แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการส่งคำฟ้อง หมายถึงและ หมายอื่น ๆ คำสั่งและคำบังคับของศาลในกรณีต้องส่งคำบังคับ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๗๐)
- (๕) แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดีในกรณีที่มี การบังคับคดีแก่ผู้ประกันในศาล (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๖๙/๒ วรรคสอง)
- (๖) แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติลักษณะ ๒ การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง ของภาค ๔ วิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษาและการบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง

เหตุผล

โดยที่บทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ใช้บังคับอยู่บางส่วนไม่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน ทำให้การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลเป็นไปโดยล่าช้าไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอในการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนผู้มีอรรถคดี และเปิดโอกาสให้มีการประวิงคดี โดยการอุทธรณ์และฎีกาคำสั่งของศาลในชั้นบังคับคดี สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบังคับคดีตามคำพิพากษาและคำสั่งให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ
แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ...)
พ.ศ.

.....
.....
.....

.....
.....
.....
โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ...) พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความใน (๒) ของมาตรา ๗ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๒) คำฟ้องหรือคำร้องขอที่เสนอเกี่ยวเนื่องกับการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลซึ่งคำฟ้องหรือคำร้องขอนั้นจำต้องมีคำวินิจฉัยของศาลก่อนที่การบังคับคดีจะได้ดำเนินไปได้โดยครบถ้วนและถูกต้องนั้น ให้เสนอต่อศาลที่มีอำนาจในการบังคับคดีตามมาตรา ๒๗๑

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในวรรคสองของมาตรา ๑๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ในกรณีที่มีการบังคับคดีนอกเขตศาลที่มีอำนาจในการบังคับคดี ให้บังคับตามมาตรา ๒๗๑ วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความใน (๕) ของมาตรา ๓๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๕) ชัดขึ้นไม่มาศาลเมื่อศาลได้มีคำสั่งตามมาตรา ๑๙”

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๗๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๒๗ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๗๐ บรรดาคำฟ้อง หมายเรียกและหมายอื่น ๆ คำสั่งคำบังคับของศาลในกรณีต้องส่งคำบังคับ ให้เจ้าพนักงานศาลเป็นผู้ส่งให้แก่คู่ความหรือบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้อง แต่ว่า

(๑) หมายเรียกพยาน ให้คู่ความฝ่ายที่อ้างพยานนั้นเป็นผู้ส่งโดยตรง เว้นแต่ศาลจะสั่งเป็นอย่างอื่น หรือพยานปฏิเสธไม่ยอมรับหมาย ในกรณีเช่นนี้ให้เจ้าพนักงานศาลเป็นผู้ส่ง

(๒) คำสั่งของศาล รวมทั้งคำสั่งกำหนดวันนั่งพิจารณาหรือสืบพยาน แล้วแต่กรณี หรือคำสั่งให้เลื่อนคดี ถ้าคู่ความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องนั้นอยู่ในศาลในเวลาที่มิคำสั่งและได้ลงลายมือชื่อรับรู้ไว้ ให้ถือว่าได้ส่งโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว

คำฟ้องนั้น ให้โจทก์เสียค่าธรรมเนียมในการส่ง ส่วนการนำส่งนั้นโจทก์จะนำส่งหรือไม่ก็ได้ เว้นแต่ศาลจะสั่งให้โจทก์มีหน้าที่จัดการนำส่ง ส่วนหมายเรียก หมายอื่น ๆ คำสั่งของศาลที่ได้ออกตามคำขอของคู่ความฝ่ายใด ถ้าศาลมิได้สั่งให้จัดการนำส่งด้วย ก็ให้คู่ความฝ่ายนั้นเพียงแต่เสียค่าธรรมเนียมในการส่งในกรณีอื่น ๆ ให้เป็นหน้าที่ของศาลที่จะจัดการส่งให้แก่คู่ความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง”

มาตรา ๗ ให้ยกเลิกความในวรรคสองของมาตรา ๑๔๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ถึงแม้ศาลจะได้กล่าวไว้โดยทั่วไปว่าให้ใช้คำพิพากษาบังคับแก่บุคคลภายนอกซึ่งมิได้เป็นคู่ความในกระบวนการพิจารณาของศาลด้วยก็ดี คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นย่อมไม่ผูกพันบุคคลภายนอก เว้นแต่ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๔๒ (๑) มาตรา ๒๔๕ และมาตรา ๓๖๖ และในข้อต่อไปนี้

(๑) คำพิพากษาเกี่ยวกับฐานะหรือความสามารถของบุคคล หรือคำพิพากษาสั่งให้เลิกนิติบุคคล หรือคำสั่งเรื่องล้มละลายเหล่านี้ บุคคลภายนอกจะยกขึ้นอ้างอิงหรือจะใช้ยันแก่บุคคลภายนอกก็ได้

(๒) คำพิพากษาที่วินิจฉัยถึงกรรมสิทธิ์แห่งทรัพย์สินใด ๆ เป็นคุณแก่คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอาจใช้ยันแก่บุคคลภายนอกได้ เว้นแต่บุคคลภายนอกนั้นจะพิสูจน์ได้ว่าตนมีสิทธิดีกว่า”

มาตรา ๘ ให้ยกเลิกความในวรรคสี่ของมาตรา ๑๕๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ในกรณีที่มีการเข้าดำเนินการบังคับคดีต่อไปตามมาตรา ๓๒๗ หรือมาตรา ๓๒๙ (๒) ให้เจ้าหนี้ผู้เข้าดำเนินการบังคับคดีต่อไปเป็นผู้ชำระค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดีเฉพาะทรัพย์สินในส่วนที่ดำเนินการบังคับคดีต่อไป”

มาตรา ๙ ให้ยกเลิกความในวรรคสี่ของมาตรา ๑๕๔ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“บทบัญญัติมาตรานี้ให้ใช้บังคับแก่เจ้าหน้าที่ผู้เข้าดำเนินการบังคับคดีต่อไปตามมาตรา ๓๒๗ และมาตรา ๓๒๙ (๒) โดยอนุโลม”

มาตรา ๑๐ ให้ยกเลิกความในวรรคสองของมาตรา ๑๖๗/๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ในกรณีที่มีการบังคับคดีแก่ผู้ประกันในศาล ค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดีในส่วนนั้นให้หักออกจากเงินที่ได้จากการบังคับคดีตามสัญญาประกัน”

มาตรา ๑๑ ให้ยกเลิกความในวรรคสองของมาตรา ๑๙๙ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งซึ่งเพิ่มโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๔๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“การบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่งแก่จำเลยที่ขาดนัดยื่นคำให้การนั้นให้บังคับตามมาตรา ๒๗๓ มาตรา ๒๘๙ และมาตรา ๓๓๘ ”

มาตรา ๑๒ ให้ยกเลิกความในลักษณะ ๒ การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง และมาตรา ๒๗๑ ถึงมาตรา ๓๒๓ ของภาค ๔ วิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษาและการบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ลักษณะ ๒

การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง

หมวด ๑

หลักทั่วไป

ส่วนที่ ๑

ศาลที่มีอำนาจในการบังคับคดี

มาตรา ๒๗๑ ศาลที่มีอำนาจในการบังคับคดีซึ่งมีอำนาจกำหนดวิธีการบังคับคดีตามมาตรา ๒๗๖ และมีอำนาจทำคำวินิจฉัยชี้ขาดหรือทำคำสั่งในเรื่องใด ๆ อันเกี่ยวข้องด้วยการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง คือศาลที่ได้พิจารณาและชี้ขาดตัดสินคดีในชั้นต้น

ถ้าศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาได้ส่งคดีไปยังศาลชั้นต้นแห่งอื่นที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งที่อุทธรณ์หรือฎีกานั้นเพื่อการพิจารณาและพิพากษาใหม่ตามมาตรา ๒๔๓ (๒) และ (๓) หรือมาตรา ๒๕๓ ให้ศาลที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งใหม่นั้นเป็นศาลที่มีอำนาจในการบังคับคดี เว้นแต่ศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา แล้วแต่กรณี จะได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

ในกรณีที่จะต้องบังคับคดีนอกเขตศาล ให้เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษายืนคำแถลงหรือเจ้าพนักงานบังคับคดีรายงานให้ศาลที่จะมีการบังคับคดีแทนทราบพร้อมด้วยสำเนาหมายบังคับคดีหรือสำเนาคำสั่งกำหนดวิธีการบังคับคดี ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ศาลที่จะมีการบังคับคดีแต่งตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีหรือมีคำสั่งอื่นใดเพื่อดำเนินการบังคับคดีแล้วแจ้งให้ศาลที่มีอำนาจในการบังคับคดีทราบโดยไม่ชักช้า

ถ้าเป็นการยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้อง ให้ศาลที่บังคับคดีแทนส่งทรัพย์สินที่ได้จากการยึดหรืออายัดหรือเงินที่ได้จากการขายทรัพย์สินนั้น แล้วแต่กรณี ไปยังศาลที่มีอำนาจในการบังคับคดีเพื่อดำเนินการไปตามกฎหมาย

ในกรณีที่มีการบังคับคดีนอกเขตศาลโดยบกพร่อง ผิดพลาด หรือฝ่าฝืนกฎหมาย ให้ศาลที่บังคับคดีแทนเท่านั้นมีอำนาจสั่งเพิกถอนหรือแก้ไขกระบวนการบังคับคดีทั้งปวงหรือวิธีการบังคับคดีใด ๆ โดยเฉพาะ หรือมีคำสั่งกำหนดวิธีการอย่างใดแก่เจ้าพนักงานบังคับคดีเพื่อแก้ไขข้อบกพร่อง ผิดพลาด หรือฝ่าฝืนกฎหมายนั้น เว้นแต่จะได้ส่งสำนวนไปยังศาลที่มีอำนาจในการบังคับคดีแล้ว ทั้งนี้ให้มีอำนาจตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๘๕ มาตรา ๒๘๖ และมาตรา ๒๙๕ วรรคห้าและวรรคหก ด้วย

ส่วนที่ ๒

คำบังคับ

มาตรา ๒๗๒ ถ้าศาลได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งอย่างใดซึ่งต้องมีการบังคับคดีแก่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาก็ให้ศาลออกคำบังคับทันทีที่ได้อ่านหรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น และให้ถือว่าลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้ทราบคำบังคับแล้วในวันนั้น

ในคดีที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาขาดนัดยื่นคำให้การหรือขาดนัดพิจารณา และลูกหนี้ตามคำพิพากษา หนายความ หรือผู้รับมอบฉันทะจากบุคคลใดบุคคลหนึ่งดังกล่าวให้มาฟังคำพิพากษาหรือคำสั่ง มิได้อยู่ในศาลในเวลาที่จะออกคำบังคับ ให้บังคับตามมาตรา ๑๙๙ ทวิ หรือมาตรา ๒๐๗ แล้วแต่กรณี

มาตรา ๒๗๓ ถ้าในคำบังคับได้กำหนดให้ใช้เงิน หรือให้ส่งทรัพย์สิน หรือให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการอย่างใด ๆ ให้ศาลระบุไว้ในคำบังคับนั้นโดยชัดแจ้ง ซึ่งระยะเวลาและเงื่อนไขอื่น ๆ อันจะต้องใช้เงิน ส่งทรัพย์สิน กระทำการ หรืองดเว้นกระทำการใด ๆ นั้น แต่ถ้าเป็นคดีโมฆสาร ศาลไม่จำเป็นต้องให้เวลาแก่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาเกินกว่าสิบห้าวันในอันที่จะปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น

ในคดีที่มีเหตุตามมาตรา ๒๗๒ วรรคสอง ให้ศาลให้เวลาแก่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาในอันที่จะปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

ระยะเวลาตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เริ่มนับตั้งแต่วันที่ถือว่าลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้ทราบคำบังคับแล้ว เว้นแต่ศาลจะได้กำหนดไว้โดยชัดแจ้งในเวลาที่ออกคำบังคับหรือในภายหลังว่าให้นับตั้งแต่วันใดวันหนึ่งตามที่ศาลเห็นสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

ในระหว่างที่ระยะเวลาตามคำบังคับยังไม่ครบกำหนดหรือการปฏิบัติตามวิธีการหรือเงื่อนไขในคำบังคับยังไม่เสร็จสิ้น เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาจะยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่อศาลให้มีคำสั่งกำหนดวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของตนก็ได้

ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งอย่างหนึ่งอย่างใดตามวรรคสี่แล้ว คำสั่งนั้นยังคงมีผลต่อไปเท่าที่จำเป็นเพื่อปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล แต่ถ้าเจ้าหนี้ตามคำพิพากษามีได้ขอบังคับคดีภายในกำหนดสิบห้าวันนับตั้งแต่วันที่สิ้นระยะเวลาที่กำหนดไว้ในคำบังคับเพื่อให้ปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ถือว่าคำสั่งนั้นเป็นอันยกเลิกเมื่อสิ้นระยะเวลาเช่นว่านั้น

ส่วนที่ ๓

การขอบังคับคดี

มาตรา ๒๗๔ ถ้าบุคคลที่เป็นฝ่ายแพ้คดีหรือบุคคลที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ชำระหนี้(ลูกหนี้ตามคำพิพากษา)มิได้ปฏิบัติตามคำบังคับที่ออกตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลทั้งหมดหรือบางส่วน คู่ความซึ่งเป็นฝ่ายชนะคดีหรือบุคคลที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ได้รับชำระหนี้(เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา)ชอบที่จะร้องขอให้มีการบังคับคดีโดยวิธียึดทรัพย์สิน อายัดสิทธิเรียกร้อง หรือบังคับคดีโดยวิธีอื่นตามบทบัญญัติแห่งภาคนี้

การยึดทรัพย์สิน การอายัดสิทธิเรียกร้อง หรือการบังคับคดีโดยวิธีอื่นตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำตั้งแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง และสิ้นสุดลงเมื่อครบสิบปีนับแต่วันที่คำพิพากษานั้นถึงที่สุด แต่ถ้าเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาได้ร้องขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดียึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องได้ไว้หรือได้ดำเนินการบังคับคดีโดยวิธีอื่นไว้บางส่วนภายในกำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว ก็ให้ดำเนินการบังคับคดีแก่ทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้อง หรือบังคับคดีโดยวิธีอื่นนั้นต่อไปจนแล้วเสร็จได้

ถ้าคำพิพากษาหรือคำสั่งกำหนดให้ชำระหนี้เป็นงวด เป็นรายเดือน หรือเป็นรายปี หรือกำหนดให้ชำระหนี้ในอนาคต ให้นับระยะเวลาสิบปีตามวรรคสองตั้งแต่วันที่หนี้ตามคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นอาจบังคับให้ชำระได้

ในกรณีที่มีเหตุขัดขวางไม่สามารถดำเนินการบังคับคดีได้ เช่น มีการร้องขัดทรัพย์ การงดการบังคับคดี หรือเหตุขัดขวางอื่นใดอันมิใช่เกิดจากความผิดของเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา มีให้นำระยะเวลาที่ต้องเสียไปเพราะเหตุดังกล่าวมานับรวมเข้ากับระยะเวลาสิบปีตามวรรคสอง

มาตรา ๒๗๕ ถ้าเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาจะขอให้มีการบังคับคดี ให้ยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่อศาลให้บังคับคดีโดยระบุให้ชัดแจ้งซึ่ง

- (๑) หนี้ที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษายังมิได้ปฏิบัติตามคำบังคับ และ
- (๒) วิธีการที่ขอให้ศาลบังคับคดีนั้น

ในระหว่างที่ศาลยังมิได้กำหนดวิธีการบังคับคดีตามที่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษามีคำขอตามวรรคหนึ่ง ถ้ามีเหตุจำเป็น เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาจะยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่อศาลให้มีคำสั่งกำหนดวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของตนไว้ก่อนก็ได้ และถ้าศาลเห็นสมควร จะมีคำสั่งอนุญาตโดยไม่ต้องไต่สวนก็ได้ ในกรณีเช่นว่านี้ ลูกหนี้ตามคำพิพากษาอาจยื่นคำขอโดยพลันให้ศาลยกเลิกคำสั่งอนุญาตดังกล่าวได้ คำขอเช่นว่านี้อาจทำเป็นคำขอฝ่ายเดียวโดยได้รับอนุญาตจากศาล และถ้าศาลเห็นสมควรจะมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งอนุญาตนั้นโดยไม่ต้องไต่สวนก็ได้ คำสั่งของศาลตามวรรคนี้ให้เป็นที่สุด

ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งคุ้มครองประโยชน์ของเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษิตามวรรคสองแล้ว คำสั่งนั้นยังคงมีผลต่อไปเท่าที่จำเป็นเพื่อปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล

ส่วนที่ ๔

การพิจารณาคำขอบังคับคดี

มาตรา ๒๗๖ เมื่อเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาขอให้บังคับคดี ถ้าศาลเห็นว่าลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้ทราบหรือถือว่าได้ทราบคำบังคับแล้ว ทั้งระยะเวลาที่กำหนดไว้เพื่อให้ปฏิบัติตามคำบังคับนั้นได้ล่วงพ้นไปแล้ว และคำขอได้ระบุข้อความไว้ครบถ้วน ให้ศาลกำหนดวิธีการบังคับคดีตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายนี้และตามมาตรา ๒๑๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังต่อไปนี้

(๑) ถ้าการบังคับคดีต้องทำโดยทางเจ้าพนักงานบังคับคดี ให้ศาลออกหมายบังคับคดีตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีและแจ้งให้เจ้าพนักงานบังคับคดีทราบเพื่อดำเนินการต่อไปตามที่กำหนดไว้ในหมายนั้น

(๒) ถ้าการบังคับคดีอาจทำได้โดยไม่ต้องตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดี ให้ศาลมีคำสั่งกำหนดวิธีการตามที่เห็นสมควรเท่าที่สภาพแห่งการบังคับคดีจะเปิดช่องให้กระทำได้

(๓) ถ้าเป็นการขอให้ศาลสั่งจับและกักขังลูกหนี้ตามคำพิพากษา ให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปตามบทบัญญัติว่าด้วยการนั้น

ในคดีโมฆะ ก่อนออกหมายบังคับคดี หากศาลเห็นเป็นการสมควร ศาลจะออกหมายเรียกลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบุคคลอื่นมาสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตามคำพิพากษาเพื่อพิจารณาว่าสมควรจะออกหมายบังคับคดีหรือไม่ก็ได้

ในกรณีที่ขอให้บังคับคดีแก่ทรัพย์สินอย่างหนึ่งอย่างใดโดยเฉพาะ ก่อนที่ศาลจะกำหนดวิธีการบังคับคดี ถ้าศาลสงสัยว่าไม่สมควรบังคับคดีแก่ทรัพย์สินนั้น ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้ขอบังคับคดีวางเงินหรือหาประกันต่อศาลตามจำนวนและภายในระยะเวลาที่ศาลเห็นสมควรเพื่อเป็นประกันการชำระค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายอันจะพึงเกิดขึ้นเนื่องจากการบังคับคดีแก่ทรัพย์สินนั้นผิด ถ้าผู้ขอบังคับคดีไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาล ให้ศาลมีคำสั่งยกคำขอให้บังคับคดีนั้นเสีย คำสั่งยกคำขอดังกล่าวให้เป็นที่สุด ส่วนเงินหรือหลักประกันที่วางไว้ต่อศาลดังกล่าว เมื่อศาลเห็นว่าไม่มีความจำเป็นที่จะต้องวางไว้ต่อไปจะสั่งคืนหรือยกเลิกประกันนั้นก็ได้

ในกรณีตามวรรคสาม ถ้าเกิดความเสียหายจากการบังคับคดีแก่ทรัพย์สินผิดโดยความผิดหรือเลินเล่อของผู้ขอบังคับคดี ผู้ที่ได้รับความเสียหายอาจยื่นคำร้องต่อศาลภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการบังคับคดี เพื่อขอให้ศาลสั่งให้ผู้ขอบังคับคดีชดเชยค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ตนได้

ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้แยกการพิจารณาเป็นสำนวนต่างหากจากคดีเดิม และเมื่อศาลไต่สวนแล้ว เห็นว่าคำร้องนั้นฟังได้ ให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้ขอบังคับคดีใช้ค่าสินไหมทดแทนตามจำนวนที่ศาลเห็นสมควร ถ้าบุคคลดังกล่าวไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาล ผู้ที่ได้รับความเสียหายอาจร้องขอให้ศาลบังคับคดีแก่บุคคลนั้น เสมือนหนึ่งว่าเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษา

ส่วนที่ ๕

การขอให้ศาลไต่สวนเกี่ยวกับกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา

มาตรา ๒๗๗ ในการบังคับคดี ถ้าเจ้าหนี้ตามคำพิพากษามีเหตุอันสมควรเชื่อได้ว่าลูกหนี้ตามคำพิพากษามีทรัพย์สินที่จะต้องถูกบังคับคดีมากกว่าที่ตนทราบหรือมีทรัพย์สินที่จะต้องถูกบังคับคดี แต่ไม่ทราบว่าทรัพย์สินนั้นตั้งอยู่หรือเก็บรักษาไว้ที่ใด หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าทรัพย์สินใดเป็นของลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือไม่ เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาอาจยื่นคำขอฝ่ายเดียวโดยทำเป็นคำร้องเพื่อให้ศาลทำการไต่สวนได้

เมื่อมีคำขอตามวรรคหนึ่ง หรือเมื่อศาลเห็นสมควรเพื่อประโยชน์แก่การบังคับคดีในคดีมีนสาระ ศาลมีอำนาจออกหมายเรียกลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบุคคลอื่นที่เชื่อว่าอยู่ในฐานะที่จะให้ถ้อยคำอันจะเป็นประโยชน์มาศาลด้วยตนเองเพื่อการไต่สวนเช่นว่านี้ได้ และมีอำนาจสั่งให้บุคคลนั้น ๆ ส่งเอกสารหรือวัตถุพยานซึ่งอยู่ในความยึดถือหรืออำนาจของผู้นั้นอันเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา ทั้งนี้ ตามกำหนดและเงื่อนไขใด ๆ ที่เห็นสมควร

เมื่อได้ออกหมายเรียกหรือคำสั่งตามวรรคสองแล้ว ถ้าลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบุคคลอื่นนั้นหลีกเลี่ยงไม่รับหมายเรียกหรือได้รับหมายเรียกแล้วไม่มาศาลและมีได้แจ้งเหตุอันสมควรในการที่ไม่มาให้ศาลทราบ หรือจงใจขัดขืนคำสั่ง ศาลจะออกหมายจับและกักขังลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบุคคลอื่นนั้นไว้จนกว่าศาลจะได้ทำการไต่สวนหรือจนกว่าจะได้ปฏิบัติตามคำสั่งศาลก็ได้

ส่วนที่ ๖

อำนาจทั่วไปของเจ้าพนักงานบังคับคดี

มาตรา ๒๗๘ เมื่อศาลได้ออกหมายบังคับคดีตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีแล้ว ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจในฐานะเป็นเจ้าพนักงานศาลในการดำเนินการบังคับคดีให้เป็นไปตามที่ศาลได้กำหนดไว้ในหมายบังคับคดีและตามบทบัญญัติในลักษณะ ๒ แห่งภาคนี้ ทั้งนี้ จะเรียกให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาช่วยเหลือก็ได้ คำสั่งของเจ้าพนักงานบังคับคดีในการดำเนินการบังคับคดีต้องกล่าวหรือแสดงผลไว้ด้วย

ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจในฐานะเป็นผู้แทนของเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาในอันที่จะรับชำระหนี้หรือทรัพย์สินที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบุคคลภายนอกนำมาวางและออกใบรับให้

เงินหรือทรัพย์สินที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบุคคลภายนอกนำมาวางโดยมิได้เป็นผลมาจากการยึดหรืออายัด ให้ถือว่าเป็นเงินหรือทรัพย์สินที่ได้ยึดหรืออายัดไว้ตามบทบัญญัติในลักษณะ ๒ แห่งภาคนี้ แต่ให้ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมในการบังคับคดี

ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีทำบันทึกวิธีการบังคับคดีทั้งหลายที่ได้จัดทำไปและเก็บรักษาไว้ในที่ปลอดภัย แล้วรายงานต่อศาลเป็นระยะ ๆ ไป

ในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานบังคับคดี เจ้าพนักงานบังคับคดีจะมอบหมายให้บุคคลอื่นปฏิบัติการแทนก็ได้ ทั้งนี้ ตามคุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ให้หักค่าธรรมเนียมเจ้าพนักงานบังคับคดีตามตาราง ๕ หักยประมวลกฎหมายนี้ เพื่อให้กรมบังคับคดีพิจารณาจ่ายเป็นค่าตอบแทนแก่ผู้ที่ได้รับมอบหมายตามวรรคห้าโดยไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมกำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

มาตรา ๒๗๙ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีรักษาไว้โดยปลอดภัยซึ่งเงิน ทรัพย์สิน และเอกสารที่ได้มาตามอำนาจหน้าที่ของตน รวมทั้งให้มีอำนาจขัดขวางมิให้บุคคลใดสอดเข้าเกี่ยวข้องโดยมิชอบด้วยกฎหมายกับเงินหรือทรัพย์สินหรือเอกสารเช่นว่านั้น ตลอดจนมีอำนาจติดตามและเอาคืนซึ่งเงินหรือทรัพย์สินหรือเอกสารดังกล่าวจากบุคคลผู้ไม่มีสิทธิจะยึดถือเอาไว้

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง เมื่อมีความจำเป็น เจ้าพนักงานบังคับคดีอาจร้องขอต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเพื่อให้ความช่วยเหลือ ในกรณีเช่นนี้ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจมีอำนาจจับและควบคุมตัวผู้สอดเข้าเกี่ยวข้องหรือผู้ยึดถือตามวรรคหนึ่งไว้เท่าที่จำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานบังคับคดี

มาตรา ๒๘๐ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจส่งเอกสารเกี่ยวกับการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งตามลักษณะ ๒ แห่งภาคนี้ และให้รายงานการส่งเอกสารนั้นรวมไว้ในสำนวนการบังคับคดีด้วย ทั้งนี้ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๖๘ มาตรา ๗๓ มาตรา ๗๔ มาตรา ๗๖ มาตรา ๗๗ มาตรา ๗๘ และมาตรา ๘๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

นอกจากการส่งเอกสารตามวรรคหนึ่ง ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจสั่งให้ส่งโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับหรือโดยทางไปรษณีย์ด่วนพิเศษในประเทศก็ได้ โดยให้ผู้มีหน้าที่นำส่งเป็นผู้เสียค่าใช้จ่าย กรณีเช่นว่านี้ ให้ถือว่าเอกสารที่ส่งโดยเจ้าพนักงานไปรษณีย์มีผลเสมือนเจ้าพนักงานบังคับคดีเป็นผู้ส่งและให้นำบทบัญญัติมาตรา ๗๔ มาตรา ๗๖ และมาตรา ๗๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ถ้าการส่งเอกสารไม่สามารถจะทำได้ดังที่บัญญัติไว้ตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจสั่งให้ส่งเอกสารโดยวิธีอื่นแทนได้ กล่าวคือ ปิดเอกสารไว้ในที่แลเห็นได้ง่าย ณ ภูมิลำเนาหรือสำนักทำการงานของบุคคลผู้มีชื่อระบุไว้ในเอกสารหรือมอบหมายเอกสารไว้แก่เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในท้องถิ่นหรือเจ้าพนักงานตำรวจแล้วปิดประกาศแสดงการที่ได้มอบหมายดังกล่าวแล้วหรือลงโฆษณา หรือทำวิธีอื่นใดตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้ ให้มีผลใช้ได้ต่อเมื่อกำหนดเวลาสิบห้าวันหรือระยะเวลาอันยาวนานกว่านั้นตามที่เจ้าพนักงานบังคับคดีเห็นสมควรกำหนดไว้ล่วงหน้าไปแล้ว นับตั้งแต่วันที่เอกสารหรือประกาศแสดงการมอบหมายนั้นได้ปิดไว้หรือการโฆษณาหรือวิธีอื่นใดตามที่เจ้าพนักงานบังคับคดีสั่งนั้นได้ทำหรือได้ตั้งต้นแล้ว

การส่งเอกสารให้แก่คู่ความและบุคคลภายนอก ณ ภูมิลำเนาหรือสำนักทำางานของบุคคลดังกล่าวนอกราชอาณาจักร ถ้าไม่มีข้อตกลงระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นภาคีกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจสั่งให้ส่งโดยทางไปรษณีย์ด่วนพิเศษระหว่างประเทศหรือผู้ประกอบกิจการรับส่งพัสดุภัณฑ์ระหว่างประเทศหรือโดยผ่านกระทรวงยุติธรรมและกระทรวงการต่างประเทศ หากไม่อาจกระทำได้เพราะเหตุที่ภูมิลำเนาและสำนักทำางานของบุคคลดังกล่าวไม่ปรากฏหรือเพราะเหตุอื่นใด หรือเมื่อได้ดำเนินการส่งให้แก่คู่ความหรือบุคคลภายนอกแล้วแต่ไม่อาจทราบผลการส่งได้ ถ้าเจ้าพนักงานบังคับคดีเห็นสมควร ให้มีอำนาจสั่งให้ส่งเอกสารโดยวิธีอื่นแทนได้ กล่าวคือ ปิดเอกสารไว้ในที่แลเห็นได้ง่าย ณ สำนักงานที่ตั้งของเจ้าพนักงานบังคับคดี หรือลงโฆษณา หรือทำวิธีอื่นใดตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๒๘๑ เจ้าพนักงานบังคับคดีจะต้องดำเนินการบังคับคดีในวันทำการงานปกติในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก ถ้ายังไม่แล้วเสร็จประกอบกับมีความจำเป็นและสมควรจะกระทำต่อไปในเวลาหลังพระอาทิตย์ตกก็ได้

ในกรณีที่มีความจำเป็นและสมควร ศาลจะอนุญาตให้ดำเนินการบังคับคดีนอกวันทำการงานปกติหรือในเวลาหลังพระอาทิตย์ตกก็ได้

ในการดำเนินการบังคับคดีแก่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาให้เจ้าพนักงานบังคับคดีแสดงหมายบังคับคดีให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษา ผู้ครอบครองหรือผู้ดูแลทรัพย์สินที่จะถูกบังคับคดีทราบ ถ้าบุคคลดังกล่าวไม่อยู่หรือไม่อาจแสดงหมายบังคับคดีแก่บุคคลดังกล่าวได้ด้วยเหตุใด ๆ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีปิดสำเนาหมายบังคับคดีไว้ในที่แลเห็นได้ง่าย ณ สถานที่ที่ดำเนินการบังคับคดีนั้น ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ถือว่าเป็นการแสดงหมายบังคับคดีให้บุคคลดังกล่าวทราบแล้ว

มาตรา ๒๘๒ ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อว่ามีทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือมีบัญชี เอกสาร จดหมาย หรือวัตถุอื่นใดเกี่ยวกับทรัพย์สินหรือกิจการของลูกหนี้ตามคำพิพากษา อยู่ในสถานที่ใด ๆ ที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาครอบครองหรือครอบครองร่วมกับผู้อื่น ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจค้นสถานที่ดังกล่าว ทั้งมีอำนาจตรวจสอบและยึดบัญชี เอกสาร จดหมาย หรือวัตถุอื่นใดอันเกี่ยวกับทรัพย์สินหรือกิจการของลูกหนี้ตามคำพิพากษามาเพื่อตรวจสอบได้ และมีอำนาจกระทำการใด ๆ ตามที่จำเป็น เพื่อเปิดสถานที่ดังกล่าวรวมทั้งตู้นิรภัย ตู้ หรือที่เก็บของอื่น ๆ

มาตรา ๒๘๓ ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อว่ามีทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือมีบัญชี เอกสาร จดหมาย หรือวัตถุอื่นใดอันเกี่ยวกับทรัพย์สินหรือกิจการของลูกหนี้ตามคำพิพากษา อยู่ในสถานที่ที่บุคคลอื่นครอบครองอยู่ เจ้าพนักงานตามคำพิพากษาอาจยื่นคำขอฝ่ายเดียวโดยทำเป็นคำร้องต่อศาลเพื่อขอให้ศาลออกหมายค้นสถานที่นั้น เมื่อได้รับคำร้องเช่นว่านี้ ให้ศาลไต่สวนโดยไม่ชักช้า ถ้าเป็นที่พอใจจากพยานหลักฐานที่เจ้าพนักงานตามคำพิพากษาได้นำมาสืบหรือที่ศาลได้เรียกมาสืบเองว่ามีเหตุอันควรเชื่อตามที่ร้องขอ ให้ศาลมีอำนาจออกหมายค้นสถานที่นั้นเพื่อให้เจ้าพนักงานบังคับคดีตรวจสอบและยึดทรัพย์สินหรือสิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวภายในขอบเขตและเงื่อนไขตามที่ศาลเห็นว่าจำเป็น ถ้าศาลมีคำสั่งยกคำขอ คำสั่งเช่นว่านี้ให้เป็นที่สุด

ก่อนที่ศาลจะออกหมายค้น ศาลมีอำนาจสั่งให้เจ้าพนักงานตามคำพิพากษาวางเงินหรือหาประกันต่อศาลตามจำนวนและภายในระยะเวลาที่ศาลเห็นสมควร เพื่อเป็นประกันการชำระค่าสินไหมทดแทนแก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่นั้นสำหรับความเสียหายที่อาจได้รับจาก

การยื่นคำร้องขอนั้น ถ้าเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาล ให้ศาลมีคำสั่งยกคำขอนั้นเสีย คำสั่งยกคำขอตกลงกล่าวให้เป็นที่ยุติ ส่วนเงินหรือประกันที่วางไว้ต่อศาลดังกล่าว เมื่อศาลเห็นว่าไม่มี ความจำเป็นต่อไป จะสั่งคืนหรือยกเลิกประกันนั้นก็ไว้

ในกรณีตามวรรคสอง ถ้าเกิดความเสียหายจากการค้นโดยความผิดหรือเลินเล่อของ เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา ผู้ที่ได้รับความเสียหายอาจยื่นคำร้องต่อศาลภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการค้น เพื่อขอให้ศาลสั่งให้เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ตนได้ ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้แยกการพิจารณาเป็นสำนวนต่างหากจากคดีเดิม และเมื่อศาล ได้สอบสวนแล้วเห็นว่าคำร้องนั้นฟังได้ ให้ศาลมีคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ตามจำนวนที่ศาลเห็นสมควร ถ้าเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาล ผู้ที่ได้รับความเสียหาย อาจร้องขอให้ศาลบังคับคดีแก่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษานั้นเสมือนหนึ่งว่าเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษา

มาตรา ๒๘๔ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจดำเนินการไปตามความจำเป็น และสมควรแห่งพฤติการณ์เพื่อดำเนินการบังคับคดีจนได้ ในกรณีที่มีผู้ขัดขวางหรือมีเหตุอันควรเชื่อว่า จะมีผู้ขัดขวาง เจ้าพนักงานบังคับคดีจะขอให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจช่วยเหลือก็ได้ ในการนี้ ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจมีอำนาจจับกุมและควบคุมตัวผู้ขัดขวางได้เท่าที่จำเป็นแก่การปฏิบัติ หน้าที่ของเจ้าพนักงานบังคับคดี

มาตรา ๒๘๕ ความรับผิดทางละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ต่อลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือต่อบุคคลภายนอกเพื่อความเสียหายที่เกิดจากหรือเกี่ยวเนื่องกับการยึดอายัด หรือขายทรัพย์สินโดยมิชอบหรือเกินกว่าที่จำเป็นแก่การบังคับคดี หรือการบังคับคดีโดยมิชอบ ในกรณีอื่น ย่อมไม่ตกแก่เจ้าพนักงานบังคับคดี แต่ตกอยู่แก่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา เว้นแต่ในกรณี เจ้าพนักงานบังคับคดีได้กระทำการฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้

ในกรณีที่ความรับผิดตกแก่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษตามวรรคหนึ่ง ลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือบุคคลภายนอกซึ่งต้องเสียหายเพราะการนั้นอาจยื่นคำร้องต่อศาลภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ ได้มีการกระทำการดังกล่าวเพื่อขอให้ศาลสั่งให้เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ในกรณีเช่นว่านี้ ศาลอาจสั่งแยกการพิจารณาเป็นสำนวนต่างหากจากคดีเดิมก็ได้ และเมื่อศาลได้สอบสวนแล้วเห็นว่าคำร้องนั้น ฟังได้ ให้ศาลมีคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามจำนวนที่เห็นสมควร หากเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาล ลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบุคคลภายนอกนั้น อาจร้องขอให้ศาลบังคับคดีแก่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาเสมือนหนึ่งว่าเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษา

ในกรณีที่ความรับผิดตกแก่เจ้าพนักงานบังคับคดีตามวรรคหนึ่ง และเป็นเรื่องความรับผิด ทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ ลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบุคคลภายนอกซึ่งต้องเสียหาย เพราะการนั้นอาจยื่นคำร้องต่อศาลภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เจ้าพนักงานบังคับคดีได้กระทำการดังกล่าว เพื่อขอให้ศาลสั่งให้กรมบังคับคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ในกรณีเช่นว่านี้ ศาลอาจสั่งแยกการพิจารณา เป็นสำนวนต่างหากจากคดีเดิมก็ได้ และเมื่อศาลได้สอบสวนแล้วเห็นว่าคำร้องนั้นฟังได้ ให้ศาลมีคำสั่งให้ กรมบังคับคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามจำนวนที่เห็นสมควร หรือลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือ บุคคลภายนอกดังกล่าวอาจดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ก็ได้ ทั้งนี้ หากมีการใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลตามกฎหมายดังกล่าวไม่ว่าโดยบุคคลใด ให้คดีอยู่ในอำนาจของ ศาลยุติธรรม

ถ้าเจ้าพนักงานบังคับคดีไม่ยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องอันจะต้องยึดหรืออายัดหรือไม่ขายทรัพย์สิน หรือไม่ดำเนินการบังคับคดีในกรณีอื่น หรือไม่กระทำการดังกล่าวภายในเวลาอันควร โดยจงใจหรือปราศจากความระมัดระวังหรือโดยสมบูรณ์ใจกับลูกหนี้ตามคำพิพากษาเป็นเหตุให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาได้รับความเสียหายให้นำความในวรรคสามมาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยเจ้าหนี้ตามคำพิพากษานั้นอาจยื่นคำร้องต่อศาลภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงความเสียหาย

มาตรา ๒๘๖ ในกรณีที่เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการบังคับคดีฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้นอกจากที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๘๕ เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือบุคคลภายนอกซึ่งต้องเสียหายเพราะการนั้นอาจยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอให้ศาลสั่งให้กรมบังคับคดีชดเชยค่าสินไหมทดแทน ทั้งนี้ ให้นำความในมาตรา ๒๘๕ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ส่วนที่ ๗

ผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดี

มาตรา ๒๘๗ บุคคลผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดี ได้แก่

(๑) เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ลูกหนี้ตามคำพิพากษา และในกรณีที่มีการอายัดสิทธิเรียกร้องให้รวมถึงลูกหนี้แห่งสิทธิเรียกร้อง ผู้ทรงสิทธิเรียกร้อง หรือผู้รับโอนสิทธิเรียกร้องนั้นด้วย

(๒) บุคคลผู้มีทรัพย์สินหรือได้จดทะเบียนสิทธิของตนเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ถูกบังคับคดี

(๓) บุคคลซึ่งได้ยื่นคำร้องขอตามมาตรา ๓๒๓ มาตรา ๓๒๔ มาตรา ๓๒๖ และมาตรา ๓๒๙ เกี่ยวกับทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องที่ถูกบังคับคดี

(๔) บุคคลผู้เป็นเจ้าของรวมหรือบุคคลผู้มีบุริมสิทธิ สิทธิยัดหน่วง หรือสิทธิอื่นตามมาตรา ๓๒๒ เกี่ยวกับทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องที่ถูกบังคับคดี

(๕) บุคคลอื่นใดซึ่งต้องเสียหายเพราะเหตุแห่งการดำเนินการบังคับคดีนั้น

มาตรา ๒๘๘ นอกจากสิทธิอื่นตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายนี้แล้ว ให้ผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีมีสิทธิดังต่อไปนี้

(๑) อยู่รู้เห็นด้วยในการดำเนินการบังคับคดีที่ตนมีส่วนได้เสีย แต่ต้องไม่ทำการป้องกันหรือขัดขวางการบังคับคดี

(๒) ขออนุญาตตรวจหรือคัดสำเนาเอกสารอันเกี่ยวข้องกับการบังคับคดีทั้งหมดหรือแต่บางฉบับ หรือขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดีคัดหรือรับรองสำเนาเอกสารนั้นโดยเสียค่าธรรมเนียมตามที่ระบุไว้ในตาราง ๒ ท้ายประมวลกฎหมายนี้

ส่วนที่ ๘
การงดการบังคับคดี

มาตรา ๒๘๙ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีงดการบังคับคดีในกรณีต่อไปนี้

(๑) เมื่อศาลได้มีคำสั่งให้งดการบังคับคดีเพราะเหตุมีการยื่นคำขอให้พิจารณาคดีใหม่ และได้แจ้งให้เจ้าพนักงานบังคับคดีทราบตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๙๙ เบญจ วรศกหนึ่ง หรือมาตรา ๒๐๗

ในกรณีดังกล่าว ถ้าเจ้าหนี้ตามคำพิพากษายื่นคำร้องว่าตนอาจได้รับความเสียหายจากการยื่นคำขอดังกล่าวและมีพยานหลักฐานเบื้องต้นแสดงว่า คำขอนั้นไม่มีมูลและยื่นเข้ามาเพื่อประวิงการบังคับคดี ศาลมีอำนาจสั่งให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาวางเงินหรือหลักประกันอื่นตามที่ศาลเห็นสมควรภายในระยะเวลาที่ศาลจะกำหนด เพื่อเป็นประกันการชำระค่าสินไหมทดแทนแก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาสำหรับความเสียหายที่อาจได้รับเนื่องจากเหตุเนิ่นช้าในการบังคับคดีอันเกิดจากการยื่นคำขอนั้น หรือกำหนดวิธีการชั่วคราวเพื่อคุ้มครองอย่างใด ๆ ตามที่เห็นสมควรก็ได้ ถ้าลูกหนี้ตามคำพิพากษาไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาล ให้ศาลสั่งเพิกถอนคำสั่งที่งดการบังคับคดี

(๒) เมื่อศาลได้มีคำสั่งให้งดการบังคับคดี และได้ส่งคำสั่งนั้นไปให้เจ้าพนักงานบังคับคดีทราบ ในกรณีเช่นนี้ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีงดการบังคับคดีไว้ภายในระยะเวลาหรือเงื่อนไขตามที่ศาลกำหนด

(๓) เมื่อเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาได้แจ้งเป็นหนังสือไปยังเจ้าพนักงานบังคับคดีว่าตนตกลงงดการบังคับคดีไว้ชั่วคราวเวลาที่กำหนดไว้หรือภายในเงื่อนไขอย่างใดอย่างหนึ่งโดยได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากลูกหนี้ตามคำพิพากษาและบุคคลภายนอกผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดี

(๔) เมื่อเจ้าหนี้ผู้ขอบังคับคดีไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๕๔

ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีส่งคำบอกกล่าวงดการบังคับคดีให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา และบุคคลภายนอกผู้มีส่วนได้เสียทราบโดยไม่ชักช้า เว้นแต่จะโต้แย้งการบังคับคดีตามคำขอของบุคคลนั้นเอง มาตรา ๒๙๐ ลูกหนี้ตามคำพิพากษาอาจยื่นคำร้องต่อศาลให้งดการบังคับคดีไว้ โดยเหตุที่ตนได้ยื่นฟ้องเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาเป็นคดีเรื่องอื่นในศาลเดียวกันนั้นไว้แล้ว ซึ่งศาลยังมีได้วินิจฉัยชี้ขาด และถ้าหากตนเป็นฝ่ายชนะจะไม่ต้องมีการยึดอายัด ขายทอดตลาด หรือจำหน่ายทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาโดยวิธีอื่น เพราะสามารถจะหักกลบลบหนี้กันได้

ถ้าศาลเห็นว่าข้ออ้างของลูกหนี้ตามคำพิพากษามีเหตุฟังได้ ศาลอาจมีคำสั่งให้งดการบังคับคดีไว้ คำสั่งนี้อาจอยู่ภายใต้บังคับเงื่อนไขหรือเงื่อนไขเวลาใด ๆ หรือไม่ก็ได้ และศาลจะมีคำสั่งให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาวางเงินหรือหลักประกันอื่นต่อศาลตามจำนวนที่เห็นสมควรภายในระยะเวลาที่กำหนดเพื่อเป็นประกันการชำระหนี้ตามคำพิพากษาและค่าสินไหมทดแทนแก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาสำหรับความเสียหายที่อาจได้รับเนื่องจากเหตุเนิ่นช้าในการบังคับคดีอันเกิดจากการยื่นคำร้องนั้นด้วยก็ได้

คำสั่งของศาลตามมาตรานี้ให้เป็นที่สุด

มาตรา ๒๙๑ ในกรณีที่เจ้าพนักงานบังคับคดีได้งดการบังคับคดีไว้ตามคำสั่งของศาล ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการบังคับคดีต่อไปเมื่อได้รับคำสั่งจากศาล โดยศาลเป็นผู้ออกคำสั่งนั้นเอง หรือโดยเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาเป็นผู้ยื่นคำขอให้ศาลออกคำสั่ง เนื่องจากระยะเวลาที่งดการบังคับคดีนั้น

ได้ล่วงหน้าไปแล้ว หรือมิได้เป็นไปตามเงื่อนไขที่ศาลได้กำหนดไว้ หรือคดีนั้นศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาได้พิพากษายืน หรือไม่มีความจำเป็นที่จะต้องงดการบังคับคดีอีกต่อไปแล้ว

ในกรณีที่เจ้าพนักงานบังคับคดีได้งดการบังคับคดีไว้ตามมาตรา ๒๘๙ (๓) หรือ (๔) ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการบังคับคดีต่อไปเมื่อระยะเวลาที่แห่งการบังคับคดีได้ล่วงพ้นไปแล้ว หรือมิได้เป็นไปตามเงื่อนไขที่เจ้าพนักงานบังคับคดีได้กำหนดไว้ หรือเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ปฏิบัติตามมาตรา ๑๕๔ แล้ว

ส่วนที่ ๙

การถอนการบังคับคดี

มาตรา ๒๙๒ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีถอนการบังคับคดีในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) เมื่อศาลได้มีคำสั่งให้ถอนการบังคับคดีเนื่องจากลูกหนี้ตามคำพิพากษายืนอุทธรณ์หรือฎีกา และได้วางเงินต่อศาลเป็นจำนวนพอชำระหนี้ตามคำพิพากษาพร้อมทั้งค่าฤชาธรรมเนียมและค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดี หรือได้หาประกันมาให้จนเป็นที่พอใจของศาลสำหรับจำนวนเงินเช่นว่านี้

(๒) เมื่อศาลได้มีคำสั่งให้ถอนการบังคับคดีเนื่องจากคำพิพากษาในระหว่างบังคับคดีได้ถูกกลับหรือถูกยก หรือหมายบังคับคดีได้ถูกเพิกถอน แต่ถ้าคำพิพากษาในระหว่างบังคับคดีนั้นได้ถูกกลับแต่เพียงบางส่วน การบังคับคดีอาจดำเนินการต่อไปจนกว่าเงินที่รวบรวมได้นั้นจะพอชำระแก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา

(๓) เมื่อศาลได้แจ้งให้เจ้าพนักงานบังคับคดีทราบศาลมีคำสั่งอนุญาตให้พิจารณาคดีใหม่ตามมาตรา ๑๕๙ เบญจ วรรคสาม หรือมาตรา ๒๐๗

(๔) เมื่อศาลได้มีคำสั่งให้ถอนการบังคับคดีตามมาตรา ๒๙๓

(๕) เมื่อลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้วางเงินต่อเจ้าพนักงานบังคับคดี เพื่อเป็นการชำระหนี้ตามคำพิพากษาพร้อมทั้งค่าฤชาธรรมเนียมและค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดี

(๖) เมื่อเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาได้แจ้งเป็นหนังสือไปยังเจ้าพนักงานบังคับคดีว่าตนสละสิทธิในการบังคับคดี ในกรณีเช่นว่านี้ เจ้าหนี้ตามคำพิพากษานั้นจะบังคับคดีแก่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาสำหรับหนี้นั้นอีกมิได้

(๗) เมื่อเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาได้แจ้งเป็นหนังสือไปยังเจ้าพนักงานบังคับคดีว่าตนขอถอนการบังคับคดี

มาตรา ๒๙๓ ถ้าเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาเพิกเฉยไม่ดำเนินการบังคับคดีภายในระยะเวลาที่เจ้าพนักงานบังคับคดีกำหนด ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีรายงานต่อศาล ขอให้ศาลสั่งถอนการบังคับคดีนั้นเสีย

มาตรา ๒๙๔ ในกรณีที่มีการยึดทรัพย์สินซึ่งมิใช่ตัวเงิน หรือในกรณียึดหรืออายัดเงินหรืออายัดทรัพย์สินแล้วไม่มีการขายหรือจำหน่ายเนื่องจากเจ้าพนักงานบังคับคดีถอนการบังคับคดีนั้นเองหรือถอนโดยคำสั่งศาล และผู้ขอให้ยึดหรืออายัดไม่ชำระค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดี ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีรายงานต่อศาลขอให้บังคับคดีแก่ทรัพย์สินของผู้นั้นเพื่อชำระค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดี

ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ถือว่าเจ้าพนักงานบังคับคดีเป็นเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา และผู้ขอให้ยึดหรืออายัดเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษาในส่วนที่เกี่ยวกับค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดีนั้น และให้เจ้าพนักงานบังคับคดีบังคับคดีได้เอง โดยได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมทั้งปวง

ส่วนที่ ๑๐

การเพิกถอนหรือแก้ไขการบังคับคดีที่ผิดระเบียบ

มาตรา ๒๙๕ ในกรณีที่คำบังคับ หมายบังคับคดี หรือคำสั่งศาลในชั้นบังคับคดีบกพร่อง ผิดพลาด หรือฝ่าฝืนกฎหมาย เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมจำเป็นจะต้องเพิกถอนหรือแก้ไขคำบังคับ หมายบังคับคดี หรือคำสั่งดังกล่าวนั้น เมื่อศาลเห็นสมควรไม่ว่าในเวลาใดก่อนการบังคับคดีได้เสร็จลง หรือเมื่อเจ้าพนักงานบังคับคดีรายงานต่อศาล หรือเมื่อเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา ลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือบุคคลภายนอกผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีซึ่งต้องเสียหายเพราะเหตุดังกล่าว ยื่นคำร้องต่อศาล ให้ศาลมีอำนาจสั่งเพิกถอนหรือแก้ไขคำบังคับ หมายบังคับคดี หรือคำสั่งดังกล่าวทั้งหมดหรือบางส่วน หรือมีคำสั่งอย่างใดตามที่ศาลเห็นสมควร

ภายใต้บังคับมาตรา ๓๓๓ ถ้าเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ดำเนินการบังคับคดีบกพร่อง ผิดพลาด หรือฝ่าฝืนกฎหมาย เมื่อศาลเห็นสมควรไม่ว่าในเวลาใดก่อนการบังคับคดีได้เสร็จลง หรือเมื่อเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา ลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือบุคคลภายนอกผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีซึ่งต้องเสียหายเพราะเหตุดังกล่าว ยื่นคำร้องต่อศาล ให้ศาลมีอำนาจที่จะสั่งเพิกถอนหรือแก้ไขกระบวนการวิธีการบังคับคดีทั้งปวงหรือวิธีการบังคับใด ๆ โดยเฉพาะหรือมีคำสั่งกำหนดวิธีการอย่างใดแก่เจ้าพนักงานบังคับคดีตามที่ศาลเห็นสมควร

การยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่งและวรรคสองอาจกระทำได้ไม่ว่าในเวลาใดก่อนการบังคับคดีได้เสร็จลง แต่ต้องไม่ช้ากว่าสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้ทราบข้อความหรือพฤติการณ์อันเป็นมูลแห่งข้ออ้างนั้น ทั้งนี้ ผู้ยื่นคำร้องต้องมีได้ดำเนินการอันใดขั้นใหม่หลังจากได้ทราบเรื่องบกพร่อง ผิดพลาด หรือฝ่าฝืนกฎหมายนั้นแล้ว หรือต้องมีได้ให้สัตยาบันแก่การกระทำนั้น และในกรณีเช่นว่านี้ผู้ยื่นคำร้องจะขอต่อศาล ในขณะเดียวกันนั้นให้มีคำสั่งงดการบังคับคดีไว้ในระหว่างวินิจฉัยชี้ขาดก็ได้

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ให้ถือว่าการบังคับคดีได้เสร็จลงเมื่อได้มีการดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่คำบังคับกำหนดให้ส่งมอบทรัพย์สิน กระทำการ หรืองดเว้นกระทำการอย่างใด เมื่อได้มีการปฏิบัติตามคำบังคับที่ให้ส่งมอบทรัพย์สิน กระทำการ หรืองดเว้นกระทำการอย่างนั้นแล้ว แต่ถ้าการปฏิบัติตามคำบังคับดังกล่าวอาจแยกเป็นส่วน ๆ ได้ เมื่อได้มีการปฏิบัติตามคำบังคับในส่วนใดแล้ว ให้ถือว่าการบังคับคดีได้เสร็จลงเฉพาะในส่วนนั้น

(๒) ในกรณีที่คำบังคับกำหนดให้ใช้เงิน เมื่อเจ้าพนักงานบังคับคดีได้จ่ายเงินตาม มาตรา ๓๓๙ มาตรา ๓๔๐ มาตรา ๓๔๑ มาตรา ๓๔๓ หรือมาตรา ๓๔๔ แล้วแต่กรณี แล้ว แต่ถ้าทรัพย์สินที่ถูกบังคับคดีมีหลายรายการ เมื่อเจ้าพนักงานบังคับคดีได้จ่ายเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดทรัพย์สิน รายการใดแล้ว ให้ถือว่าการบังคับคดีได้เสร็จลงเฉพาะทรัพย์สินรายการนั้น

ในการยื่นคำร้องต่อศาลตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง หากมีพยานหลักฐานเบื้องต้นแสดงว่า คำร้องนั้นไม่มีมูลและยื่นเข้ามาเพื่อประวิงให้ชักช้า ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้ยื่นคำร้องวางเงินหรือหาประกัน ต่อศาลตามจำนวนและภายในระยะเวลาที่ศาลเห็นสมควรเพื่อเป็นประกันการชำระค่าสินไหมทดแทนแก่ เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาหรือบุคคลนั้นสำหรับความเสียหายที่อาจได้รับการยื่นคำร้องนั้น ถ้าผู้ยื่นคำร้อง ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาล ให้ศาลมีคำสั่งยกคำร้องนั้นเสีย ส่วนเงินหรือประกันที่วางไว้ต่อศาลดังกล่าว เมื่อศาลเห็นว่าไม่มีความจำเป็นต่อไป จะสั่งคืนหรือยกเลิกประกันนั้นก็ได้ คำสั่งของศาลที่ออกตามความ ในวรรคนี้ให้เป็นที่สุด

ในกรณีที่ศาลได้มีคำสั่งยกคำร้องที่ยื่นไว้ตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ถ้าบุคคลที่ได้รับความเสียหายเนื่องจากการยื่นคำร้องดังกล่าวเห็นว่าคำร้องนั้นไม่มีมูลและยื่นเข้ามาเพื่อประวิงให้ชักช้า บุคคลดังกล่าวอาจยื่นคำร้องต่อศาลภายในสามสิบวันนับแต่วันที่คำสั่งยกคำร้องเพื่อขอให้ศาลมีคำสั่ง ให้ผู้ยื่นคำร้องนั้นชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ในกรณีเช่นนี้ ศาลอาจสั่งแยกการพิจารณาเป็นสำนวนต่างหาก จากคดีเดิมก็ได้ และเมื่อศาลไต่สวนแล้วเห็นว่าคำร้องนั้นฟังได้ ให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้ยื่นคำร้องนั้นชดใช้ ค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลที่ได้รับความเสียหายดังกล่าวตามจำนวนที่เห็นสมควร หากผู้ยื่นคำร้องนั้น ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาล บุคคลที่ได้รับความเสียหายอาจร้องขอให้ศาลบังคับคดีแก่ผู้ยื่นคำร้องนั้นเสมือนหนึ่งว่า เป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษา

หมวด ๒

การบังคับคดีในกรณีที่เป็นหนี้เงิน

ส่วนที่ ๑

อำนาจของเจ้าพนักงานบังคับคดี

มาตรา ๒๙๖ ในกรณีที่คำพิพากษาหรือคำสั่งกำหนดให้ชำระเงิน ให้เจ้าพนักงานบังคับคดี มีอำนาจบังคับคดีโดยวิธีดังต่อไปนี้

- (๑) ยึดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา
- (๒) आयัดสิทธิเรียกร้องของลูกหนี้ตามคำพิพากษาที่จะเรียกให้บุคคลภายนอกชำระเงิน หรือส่งมอบหรือโอนทรัพย์สิน
- (๓) आयัดสิทธิเรียกร้องของลูกหนี้ตามคำพิพากษาที่จะเรียกให้บุคคลภายนอกชำระหนี้ อย่างอื่นนอกจากที่กล่าวมาแล้วใน (๒)
- (๔) ขายทอดตลาดหรือจำหน่ายโดยวิธีอื่นซึ่งทรัพย์สินที่ได้มาจากการยึดหรือการอายัด หรือซึ่งสิทธิเรียกร้องที่ได้อายัดไว้

ในกรณีที่ยังไม่อาจยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องของลูกหนี้ตามคำพิพากษาเนื่องจาก มีเหตุขัดข้องอย่างหนึ่งอย่างใดที่ทำให้ไม่อาจยึดหรืออายัดได้ทันที เมื่อเจ้าพนักงานบังคับคดีเห็นเองหรือ เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาร้องขอ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจสั่งห้ามมิให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาโอน ขาย

ยักย้าย หรือจำหน่ายซึ่งทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องนั้นไว้เป็นการชั่วคราวไว้ก่อนได้เท่าที่จำเป็น และถ้าทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องนั้นเป็นทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องที่บุคคลภายนอกมีส่วนเกี่ยวข้องด้วย ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีแจ้งคำสั่งห้ามดังกล่าวให้บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องนั้นทราบ หรือหากทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องนั้นเป็นทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องที่จะต้องจดทะเบียนหรือได้จดทะเบียนไว้ตามกฎหมาย ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีแจ้งคำสั่งห้ามดังกล่าวให้นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหน้าที่จดทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นทราบ ถ้าได้มีการจดทะเบียนไว้แล้วให้นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่บันทึกคำสั่งของเจ้าพนักงานบังคับคดีไว้ในทะเบียน และเมื่อเหตุขัดข้องนั้นสิ้นสุดลงหรือไม่มี ความจำเป็นต้องบังคับคดีต่อไป ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีแจ้งยกเลิกคำสั่งห้ามดังกล่าวให้บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ

ในกรณีตามวรรคสอง ให้นำมาตรา ๒๖๑ มาตรา ๒๖๒ มาตรา ๓๑๕ (๑) และมาตรา ๓๒๐ (๑) และ (๒) มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๒๙๗ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจบังคับคดีเกี่ยวกับทรัพย์สินดังต่อไปนี้ ได้เช่นเดียวกับที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๙๖

(๑) สินสมรสและสินส่วนตัวของคู่สมรสของลูกหนี้ตามคำพิพากษา เฉพาะในกรณีที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาและคู่สมรสเป็นลูกหนี้ร่วมกันตามมาตรา ๑๔๙๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือทรัพย์สินของคู่สมรสของลูกหนี้ตามคำพิพากษาซึ่งตามกฎหมายอาจบังคับเอาชำระหนี้ตามคำพิพากษาได้

(๒) ทรัพย์สินของบุคคลอื่นซึ่งตามกฎหมายอาจบังคับเอาชำระหนี้ตามคำพิพากษาได้

ให้นำบทบัญญัติในลักษณะ ๒ แห่งภาคนี้ที่เกี่ยวกับการบังคับคดีแก่ทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษามาใช้บังคับในการบังคับคดีแก่ทรัพย์สินของบุคคลตามมาตรา ๓๑๒ โดยอนุโลม

มาตรา ๒๙๘ ในกรณีที่ทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องที่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาอ้างว่าเป็นของลูกหนี้ตามคำพิพากษามีชื่อบุคคลอื่นเป็นเจ้าของในทะเบียนหรือปรากฏตามหลักฐานอย่างอื่นว่าเป็นของบุคคลอื่น หากเจ้าพนักงานบังคับคดีสงสัยว่าทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องนั้นไม่ใช่เป็นของลูกหนี้ตามคำพิพากษาและไม่ยอมทำการยึดหรืออายัด ถ้าเจ้าหนี้ตามคำพิพากษายืนยันให้ยึดหรืออายัด เจ้าพนักงานบังคับคดีจะทำการยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องนั้น หรือจะสั่งงดการยึดหรือการอายัดก็ได้ ในกรณีที่สั่งงด ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีคำสั่งห้ามการโอน ขาย ยักย้าย จำหน่าย ทำลาย ทำให้เสื่อมค่า หรือเปลี่ยนแปลงซึ่งสิทธิในทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องนั้นไว้ก่อน

คำสั่งห้ามของเจ้าพนักงานบังคับคดีตามวรรคหนึ่งให้มีผลใช้บังคับได้ทันที และให้เจ้าพนักงานบังคับคดีแจ้งคำสั่งห้ามให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษา และบุคคลผู้มีชื่อเป็นเจ้าของทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องตามที่ปรากฏในทะเบียนหรือหลักฐานอย่างอื่นทราบโดยเร็ว ในกรณีที่ทรัพย์สินดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่จะต้องจดทะเบียนหรือได้จดทะเบียนไว้ตามกฎหมาย ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีแจ้งคำสั่งห้ามดังกล่าวให้นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหน้าที่จดทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นทราบด้วยถ้าได้มีการจดทะเบียนไว้แล้วให้นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่บันทึกคำสั่งของเจ้าพนักงานบังคับคดีไว้ในทะเบียน ทั้งนี้ ให้นำมาตรา ๓๑๕ (๑) และมาตรา ๓๒๐ (๑) มาใช้บังคับโดยอนุโลม

เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาอาจยื่นคำร้องต่อศาลภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่เจ้าพนักงานบังคับคดีมีคำสั่งงดการยึดหรือการอายัดตามวรรคหนึ่ง เพื่อขอให้ศาลสั่งให้เจ้าพนักงานบังคับคดีทำการยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องนั้น ในกรณีเช่นนี้ ให้ศาลส่งสำเนาคำร้องแก่เจ้าพนักงานบังคับคดีและ

บุคคลผู้มีชื่อเป็นเจ้าของทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องตามที่ปรากฏในทะเบียนหรือหลักฐานอย่างอื่นทราบ และบุคคลดังกล่าวอาจคัดค้านว่าทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องนั้นไม่ใช่ของลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้ โดยยื่นคำคัดค้านต่อศาลภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับสำเนาคำร้อง และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๓๒๓ หรือมาตรา ๓๒๑ แล้วแต่กรณี มาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยหากศาลมีคำสั่งให้ยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องแล้ว บุคคลดังกล่าวที่ได้ยื่นคำคัดค้านตามวรรคนี้จะใช้สิทธิตามมาตรา ๓๒๓ หรือมาตรา ๓๒๑ แล้วแต่กรณี อีกหาได้ไม่

ในกรณีที่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษามีได้ยื่นคำร้องตามวรรคสามหรือศาลมีคำสั่งยกคำร้องดังกล่าว ให้คำสั่งห้ามตามวรรคหนึ่งเป็นอันยกเลิก โดยมีผลเมื่อพ้นสิบห้าวันนับแต่วันที่เจ้าพนักงานบังคับคดีมีคำสั่งงดการยึดหรืออายัด หรือเมื่อศาลมีคำสั่งยกคำร้องนั้น และให้เจ้าพนักงานบังคับคดีแจ้งการยกเลิกคำสั่งห้ามดังกล่าวให้บุคคลตามวรรคสองทราบด้วย

มาตรา ๒๙๙ ในกรณีที่เจ้าพนักงานบังคับคดีมีคำสั่งห้ามตามมาตรา ๒๙๘ วรรคหนึ่ง บุคคลผู้มีชื่อเป็นเจ้าของทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องตามที่ปรากฏในทะเบียนหรือหลักฐานอย่างอื่น หรือผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องนั้น จะร้องขอต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีให้เพิกถอนคำสั่งห้ามดังกล่าวโดยวางเงินหรือหาประกันมาให้แทนทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องนั้นก็ได้ ถ้าเจ้าพนักงานบังคับคดีพอใจในเงินหรือประกันก็ให้เพิกถอนคำสั่งห้ามดังกล่าวและรับเงินหรือประกันนั้นไว้

ในกรณีที่เจ้าพนักงานบังคับคดีไม่เพิกถอนคำสั่งห้ามตามวรรคหนึ่ง ผู้ร้องนั้นจะยื่นคำร้องต่อศาลภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ทราบคำสั่งของเจ้าพนักงานบังคับคดีเพื่อขอให้เพิกถอนคำสั่งห้ามโดยวางเงินหรือหาประกันมาให้ก็ได้ ให้ศาลส่งสำเนาคำร้องแก่เจ้าพนักงานบังคับคดีและเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาเพื่อทำการไต่สวนเป็นการด่วน คำสั่งของศาลให้เป็นที่สุด

ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งให้ยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องตามมาตรา ๒๙๘ วรรคสาม ถ้าไม่อาจยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องนั้นได้ แต่ได้มีการวางเงินหรือประกันไว้แทนทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องนั้น เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาอาจขอให้ศาลดำเนินการบังคับคดีแก่เงินหรือประกันที่รับไว้ หรือแก่ผู้ประกันได้โดยไม่ต้องฟ้องเป็นคดีใหม่

ในกรณีที่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษามีได้ยื่นคำร้องหรือศาลมีคำสั่งยกคำร้องตามมาตรา ๒๙๘ วรรคสาม ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีคืนเงินหรือประกันที่รับไว้แก่ผู้วางเงินหรือประกันนั้นหรือยกเลิกการประกัน

มาตรา ๓๐๐ เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้หรือศาลมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ห้ามไม่ให้เจ้าพนักงานบังคับคดียึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องของลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือขายทอดตลาดหรือจำหน่ายโดยวิธีอื่นซึ่งทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องที่ได้มาจากการยึดหรืออายัดหลายรายเกินกว่าที่พอจะชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา พร้อมทั้งค่าฤชาธรรมเนียมและค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดี

ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องรายใดที่มีราคาสูงเกินกว่าที่พอจะชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ถ้าทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องนั้นอยู่ในสภาพที่จะแบ่งยึดหรือแบ่งอายัดได้โดยไม่ก่อให้เกิดความเสียหาย ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจที่จะแบ่งยึดหรือแบ่งอายัดทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้อง รายได้แต่เพียงบางส่วนหรือเฉพาะส่วนแห่งกรรมสิทธิ์เท่าที่พอจะชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา พร้อมทั้งค่าฤชาธรรมเนียมและค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดี

บุคคลผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีอาจคัดค้านคำสั่งหรือการดำเนินการตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองของเจ้าพนักงานบังคับคดี โดยยื่นคำร้องต่อศาลก่อนวันขายทอดตลาดหรือจำหน่าย

โดยวิธีอื่น แต่ต้องไม่ช้ากว่าสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้ทราบคำสั่งหรือการดำเนินการนั้น คำสั่งของศาลให้เป็นที่สุด

ส่วนที่ ๒

ทรัพย์สินที่ไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี

มาตรา ๓๐๑ ทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาต่อไปนี้ ย่อมไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี

(๑) เครื่องนุ่งห่มหลับนอน เครื่องใช้ในครัวเรือน หรือเครื่องใช้สอยส่วนตัว โดยประมาณรวมกัน ราคาไม่เกินประเภทละสองหมื่นบาท แต่ในกรณีที่เจ้าพนักงานบังคับคดีเห็นสมควร เจ้าพนักงานบังคับคดีจะกำหนดให้ทรัพย์สินแต่ละประเภทดังกล่าวที่มีราคารวมกันเกินสองหมื่นบาทเป็นทรัพย์สินที่ไม่ต้องอยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดีก็ได้ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความจำเป็นตามฐานะของลูกหนี้ตามคำพิพากษา

(๒) สัตว์ สิ่งของ เครื่องมือ เครื่องใช้ ในการประกอบอาชีพหรือประกอบวิชาชีพเท่าที่จำเป็นในการเลี้ยงชีพของลูกหนี้ตามคำพิพากษา ราคารวมกันโดยประมาณไม่เกินหนึ่งแสนบาท แต่ถ้าลูกหนี้ตามคำพิพากษามีความจำเป็นในการเลี้ยงชีพก็อาจร้องขอต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีขออนุญาตใช้สัตว์ สิ่งของ เครื่องมือ เครื่องใช้เท่าที่จำเป็นในการประกอบอาชีพหรือประกอบวิชาชีพในกิจการดังกล่าวของลูกหนี้ตามคำพิพากษาอันมีราคารวมกันเกินกว่าจำนวนราคาที่กำหนดนั้น ในกรณีเช่นนี้ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจที่จะใช้ดุลพินิจไม่อนุญาตหรืออนุญาตได้เท่าที่จำเป็นภายในบังคับแห่งเงื่อนไขตามที่เจ้าพนักงานบังคับคดีเห็นสมควร

(๓) สัตว์ สิ่งของ เครื่องใช้ และอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ทำหน้าที่ช่วยหรือแทนอวัยวะของลูกหนี้ตามคำพิพากษา

(๔) ทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาอันมีลักษณะเป็นของส่วนตัวโดยแท้ เช่น หนังสือสำหรับวงศ์ตระกูลโดยเฉพาะจดหมายหรือสมุดบัญชีต่าง ๆ

(๕) ทรัพย์สินอย่างใดที่โอนกันไม่ได้ตามกฎหมาย หรือตามกฎหมายย่อมไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี

ทรัพย์สินหรือจำนวนราคาทรัพย์สินที่เจ้าพนักงานบังคับคดีกำหนดตามวรรคหนึ่ง ลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือเจ้านั้นตามคำพิพากษาอาจร้องขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีคำสั่งกำหนดใหม่ได้ คำสั่งของเจ้าพนักงานบังคับคดีดังกล่าวนั้น ลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือเจ้านั้นตามคำพิพากษาอาจร้องคัดค้านต่อศาลได้ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้ทราบคำสั่งของเจ้าพนักงานบังคับคดี ในกรณีเช่นนี้ ให้ศาลมีคำสั่งตามที่เห็นสมควร

ในกรณีที่พฤติการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไป ลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือเจ้านั้นตามคำพิพากษาอาจยื่นคำร้องให้ศาลมีคำสั่งเปลี่ยนแปลงทรัพย์สินหรือจำนวนราคาทรัพย์สินที่ศาลกำหนดไว้เดิมได้

คำสั่งของศาลตามวรรคสองและวรรคสามให้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์ได้ และคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด

ประโยชน์แห่งข้อยกเว้นที่บัญญัติไว้ในมาตรานี้ ให้ขยายไปถึงทรัพย์สินตามวรรคหนึ่งอันเป็นของภริยาหรือของบุตรผู้เยาว์ของลูกหนี้ตามคำพิพากษา ซึ่งทรัพย์สินเช่นว่านี้ตามกฎหมายอาจถือได้ว่าเป็นทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือเป็นทรัพย์สินที่อาจบังคับเอาชำระหนี้ตามคำพิพากษาได้

มาตรา ๓๐๒ ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่น เงินหรือสิทธิเรียกร้องเป็นเงินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาต่อไปนี้ ไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี

(๑) เบี้ยเลี้ยงชีพซึ่งกฎหมายกำหนดไว้ ส่วนเงินรายได้เป็นคราว ๆ ซึ่งบุคคลภายนอกได้ยกให้เพื่อเลี้ยงชีพนั้น ให้มีจำนวนไม่เกินเดือนละสองหมื่นบาทหรือตามจำนวนที่เจ้าพนักงานบังคับคดีเห็นสมควร

(๒) เงินเดือน ค่าจ้าง บำนาญ บำเหน็จ เบี้ยหวัด หรือรายได้อื่นในลักษณะเดียวกันของข้าราชการ เจ้าหน้าที่ หรือลูกจ้างในหน่วยราชการ และเงินสงเคราะห์ บำนาญ หรือบำเหน็จที่หน่วยราชการได้จ่ายให้แก่คู่สมรสหรือญาติที่ยังมีชีวิตของบุคคลเหล่านั้น

(๓) เงินเดือน ค่าจ้าง บำนาญ ค่าชดใช้ เงินสงเคราะห์ หรือรายได้อื่นในลักษณะเดียวกันของพนักงาน ลูกจ้าง หรือคนงาน นอกจากที่กล่าวไว้ใน (๒) ที่นายจ้างหรือบุคคลอื่นใดได้จ่ายให้แก่บุคคลเหล่านั้น หรือคู่สมรส หรือญาติที่ยังมีชีวิตของบุคคลเหล่านั้น เป็นจำนวนรวมกันไม่เกินเดือนละสองหมื่นบาทหรือตามจำนวนที่เจ้าพนักงานบังคับคดีเห็นสมควร

(๔) บำเหน็จหรือค่าชดเชยหรือรายได้อื่นในลักษณะเดียวกันของบุคคลตาม (๓) เป็นจำนวนไม่เกินสามแสนบาทหรือตามจำนวนที่เจ้าพนักงานบังคับคดีเห็นสมควร

(๕) เงินฌาปนกิจสงเคราะห์ที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้รับอันเนื่องมาแต่ความตายของบุคคลอื่นเป็นจำนวนตามที่จำเป็นในการดำเนินการฌาปนกิจศพตามฐานะของผู้ตายที่เจ้าพนักงานบังคับคดีเห็นสมควร

ในกรณีที่เจ้าพนักงานบังคับคดีเป็นผู้กำหนดจำนวนเงินตาม (๑) (๓) และ (๔) ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีคำนึงถึงฐานะในทางครอบครัวของลูกหนี้ตามคำพิพากษาและจำนวนบุพการีและผู้สืบสันดานซึ่งอยู่ในความอุปการะของลูกหนี้ตามคำพิพากษาด้วย และสำหรับในกรณีตาม (๑) และ (๓) ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีกำหนดให้ไม่น้อยกว่าอัตราเงินเดือนขั้นต่ำสุดของข้าราชการพลเรือนในขณะนั้นและไม่เกินอัตราเงินเดือนขั้นสูงสุดของข้าราชการพลเรือนในขณะนั้น

ถ้าเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือบุคคลภายนอกผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีไม่เห็นด้วยกับจำนวนเงินที่เจ้าพนักงานบังคับคดีกำหนด บุคคลดังกล่าวอาจยื่นคำร้องต่อศาลภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้ทราบถึงการกำหนดจำนวนเงินเช่นว่านั้น เพื่อขอให้ศาลกำหนดจำนวนเงินใหม่ได้

ในกรณีที่พฤติการณ์แห่งการดำรงชีพของลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้เปลี่ยนแปลงไป บุคคลตามวรรคสามจะยื่นคำร้องให้ศาลหรือเจ้าพนักงานบังคับคดี แล้วแต่กรณี กำหนดจำนวนเงินตาม (๑) และ (๓) ใหม่ก็ได้

คำสั่งของศาลที่เกี่ยวกับการกำหนดจำนวนเงินตามมาตรานี้ ให้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์ได้ และคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด

ส่วนที่ ๓
การยึดทรัพย์สิน

มาตรา ๓๐๓ การยึดสังหาริมทรัพย์มีรูปร่างของลูกหนี้ตามคำพิพากษานั้น ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีกระทำโดย

(๑) นำทรัพย์สินนั้นมาเก็บรักษาไว้ หรือฝากทรัพย์สินนั้นไว้ ณ สถานที่ใดหรือแก่บุคคลใดตามที่เห็นสมควรหรือมอบให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาเป็นผู้รักษาทรัพย์สินนั้นโดยได้รับความยินยอมจากเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา

(๒) แจ้งรายการทรัพย์สินที่ยึดให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาและผู้ครอบครองหรือผู้ดูแลทรัพย์สินนั้นทราบ ถ้าไม่สามารถกระทำได้ ให้ปิดประกาศแจ้งรายการทรัพย์สินที่ยึดไว้ ณ สถานที่ที่กระทำการยึดหรือแจ้งโดยวิธีอื่นใดตามที่เจ้าพนักงานบังคับคดีเห็นสมควรและ

(๓) แสดงให้เห็นประจักษ์แจ้งโดยการประทับตราหรือโดยวิธีอื่นใดตามที่เจ้าพนักงานบังคับคดีเห็นสมควรว่าได้มีการยึดทรัพย์สินนั้นแล้ว

มาตรา ๓๐๔ การยึด เรือ แพ สัตว์พาหนะ หรือสังหาริมทรัพย์มีรูปร่างอย่างอื่นของลูกหนี้ตามคำพิพากษาซึ่งจะต้องจดทะเบียนกรรมสิทธิ์หรือได้จดทะเบียนกรรมสิทธิ์ไว้แล้วตามกฎหมาย ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีกระทำโดย

(๑) ดำเนินการตามวิธีการที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๐๓ และ

(๒) แจ้งให้นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหน้าที่จดทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นทราบ ถ้าได้มีการจดทะเบียนกรรมสิทธิ์ไว้แล้ว ให้นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่บันทึกการยึดไว้ในทะเบียน

มาตรา ๓๐๕ การยึดหลักทรัพย์ที่เป็นหลักทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ของลูกหนี้ตามคำพิพากษา ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีกระทำโดย

(๑) ในกรณีที่ยังไม่มีกรออกใบตราสาร ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีแจ้งรายการและจำนวนหลักทรัพย์ที่ยึดให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาและผู้ออกหลักทรัพย์นั้นทราบ และเมื่อได้ดำเนินการยึดหลักทรัพย์ดังกล่าวเสร็จแล้ว ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีสั่งให้ผู้ออกหลักทรัพย์ออกใบตราสารส่งให้แก่เจ้าพนักงานบังคับคดี

(๒) ในกรณีที่มีการออกใบตราสารแล้ว ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีแจ้งรายการและจำนวนหลักทรัพย์ที่ยึดให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษา ผู้ออกหลักทรัพย์ และผู้ครอบครองตราสารเท่าที่ทราบ รวมทั้งบุคคลซึ่งต้องชำระหนี้ตามตราสารนั้น ทราบ และเมื่อได้ดำเนินการยึดหลักทรัพย์ดังกล่าวเสร็จแล้ว ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีนำตราสารนั้นมาเก็บรักษาไว้หากสามารถนำมาได้

(๓) ในกรณีที่เป็นหลักทรัพย์ซึ่งฝากไว้กับศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีแจ้งรายการและจำนวนหลักทรัพย์ที่ยึดให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษา นายหน้าหรือตัวแทนในการซื้อขายหลักทรัพย์ และศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ทราบ

ในกรณีที่ไม่สามารถแจ้งตาม (๑) (๒) หรือ (๓) ได้ ให้ปิดประกาศแจ้งรายการและจำนวนหลักทรัพย์ที่ยึดไว้ในที่แลเห็นได้ง่าย ณ ภูมิลำเนาหรือสำนักทำางานของบุคคลเช่นว่านั้น หรือแจ้งโดย

วิธีอื่นใดตามที่เจ้าพนักงานบังคับคดีเห็นสมควร และให้มีผลใช้ได้นับตั้งแต่เวลาที่ประกาศนั้นได้ปิดไว้ หรือการแจ้งโดยวิธีอื่นใดตามที่เจ้าพนักงานบังคับคดีเห็นสมควรนั้นได้ทำหรือได้ตั้งต้นแล้ว

มาตรา ๓๐๖ การยึดตัวเงินหรือตราสารเปลี่ยนมืออื่นใดของลูกหนี้ตามคำพิพากษาให้นำมาตรา ๓๐๕ วรรคหนึ่ง (๒) และวรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๓๐๗ การยึดหุ้นของลูกหนี้ตามคำพิพากษาซึ่งเป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัด ความรับผิดชอบในหุ้นส่วนจำกัด ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีกระทำโดย

(๑) แจ้งการยึดให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาและหุ้นส่วนจำกัดที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาเป็นหุ้นส่วนทราบ ถ้าไม่สามารถกระทำได้ ให้ดำเนินการตามวิธีการที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๐๕ วรรคสอง และ

(๒) แจ้งให้นายทะเบียนหุ้นส่วนนั้นบันทึกการยึดไว้ในทะเบียน

มาตรา ๓๐๘ การยึดสิทธิบัตร สิทธิในเครื่องหมายการค้า หรือสิทธิอย่างอื่นของลูกหนี้ตามคำพิพากษาที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันหรือที่เกี่ยวข้องกันกับสิทธิดังกล่าว ซึ่งได้จดทะเบียนไว้แล้ว ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีกระทำโดย

(๑) แจ้งรายการสิทธิที่ยึดให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาทราบ ถ้าไม่สามารถกระทำได้ ให้ดำเนินการตามวิธีการที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๐๕ วรรคสอง และ

(๒) แจ้งให้นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหน้าที่จดทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นบันทึกการยึดไว้ในทะเบียน

มาตรา ๓๐๙ การยึดสิทธิในเครื่องหมายการค้าซึ่งยังมิได้จดทะเบียน ลิขสิทธิ์ สิทธิขอรับสิทธิบัตร สิทธิในชื่อทางการค้าหรือยี่ห้อ หรือสิทธิอย่างอื่นของลูกหนี้ตามคำพิพากษาที่มีลักษณะคล้ายคลึงหรือเกี่ยวข้องกับสิทธิดังกล่าว ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีกระทำโดยแจ้งรายการสิทธิที่ยึดให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาทราบ ถ้าไม่สามารถกระทำได้ ให้ดำเนินการตามวิธีการที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๐๕ วรรคสอง

มาตรา ๓๑๐ การยึดสิทธิการเช่าทรัพย์สินหรือสิทธิที่จะได้ใช้บริการต่าง ๆ ซึ่งอาจมีราคาและถือเอาได้ของลูกหนี้ตามคำพิพากษา เช่น บริการโทรศัพท์หรือโทรคมนาคม หรือบริการอื่นใดที่อาจได้รับจากทรัพย์สินหรือบริการของผู้อื่น ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีกระทำโดย

(๑) แจ้งรายการสิทธิที่ยึดให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาและผู้ให้เช่าหรือผู้ให้บริการ แล้วแต่กรณีทราบ ถ้าไม่สามารถกระทำได้ ให้ดำเนินการตามวิธีการที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๐๕ วรรคสอง

(๒) ในกรณีที่ได้มีการจดทะเบียนการเช่าทรัพย์สินหรือการให้บริการดังกล่าว ให้แจ้งนายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นบันทึกการยึดไว้ในทะเบียนด้วย

มาตรา ๓๑๑ การยึดสิทธิของลูกหนี้ตามคำพิพากษาตามใบอนุญาตประทานบัตร อาชญาบัตร สัมปทาน หรือสิทธิอย่างอื่นของลูกหนี้ตามคำพิพากษาที่มีลักษณะคล้ายคลึงหรือเกี่ยวข้องกับสิทธิดังกล่าว ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีกระทำโดย

(๑) แจ้งรายการสิทธิที่ยึดให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาทราบ ถ้าไม่สามารถกระทำได้ ให้ดำเนินการตามวิธีการที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๐๕ วรรคสอง และ

(๒) แจ้งให้นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นบันทึกการยึดไว้ในทะเบียน

มาตรา ๓๑๒ การยึดสังหาริมทรัพย์ของลูกหนี้ตามคำพิพากษานั้น ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีกระทำโดย

- (๑) นำหนังสือสำคัญสำหรับทรัพย์สินนั้นมาเก็บรักษาไว้ หรือฝากไว้แก่บุคคลใดตามที่เห็นสมควร เว้นแต่ทรัพย์สินนั้นยังไม่มีหนังสือสำคัญหรือนำหนังสือสำคัญมาไม่ได้
- (๒) แสดงให้เห็นประจักษ์แจ้งโดยการปิดประกาศไว้ที่ทรัพย์สินนั้นว่า ได้มีการยึดทรัพย์สินนั้นแล้ว

และ

- (๓) แจ้งรายการทรัพย์สินที่ยึดให้บุคคลดังต่อไปนี้ทราบ
 - (ก) ลูกหนี้ตามคำพิพากษา
 - (ข) บุคคลอื่นซึ่งมีชื่อในทะเบียนว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินนั้น
 - (ค) เจ้าพนักงานที่ดินหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหน้าที่จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับทรัพย์สินนั้น ถ้าทรัพย์สินนั้นมีทะเบียน ให้เจ้าพนักงานที่ดินหรือพนักงานเจ้าหน้าที่บันทึกการยึดไว้ในทะเบียน

ในกรณีที่ไม่สามารถแจ้งตามวรรคหนึ่ง (๓) (ก) หรือ (ข) ได้ ให้ปิดประกาศแจ้งรายการทรัพย์สินที่ยึดไว้ในที่แลเห็นได้ง่าย ณ ภูมิสำเนาหรือสำนักทำการงานของบุคคลเช่นว่านั้น หรือแจ้งโดยวิธีอื่นใดตามที่เจ้าพนักงานบังคับคดีเห็นสมควร และให้มีผลใช้ได้นับตั้งแต่วันที่ประกาศนั้นได้ปิดไว้หรือการแจ้งโดยวิธีอื่นใดตามที่เจ้าพนักงานบังคับคดีเห็นสมควรนั้นได้ทำหรือได้ตั้งต้นแล้ว

เมื่อได้แจ้งการยึดให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาและเจ้าพนักงานที่ดินหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหน้าที่จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับทรัพย์สินนั้นแล้ว ให้ถือว่าเป็นการยึดตามกฎหมาย

มาตรา ๓๑๓ การยึดทรัพย์สินอันเกี่ยวกับสังหาริมทรัพย์นั้น ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีกระทำโดยดำเนินการตามวิธีการที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๑๒ โดยอนุโลม

มาตรา ๓๑๔ การยึดสังหาริมทรัพย์มีรูปร่างของลูกหนี้ตามคำพิพากษานั้น ให้มีผลเป็นการยึดครอบไปถึงดอกผลธรรมดาและดอกผลนิตินัยของทรัพย์สินนั้นด้วย

การยึดสังหาริมทรัพย์ของลูกหนี้ตามคำพิพากษานั้น ให้มีผลเป็นการยึดครอบไปถึง

- (๑) เครื่องอุปกรณ์และดอกผลนิตินัยของทรัพย์สินนั้น
- (๒) ดอกผลธรรมดาของทรัพย์สินนั้นที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษามีสิทธิเก็บเกี่ยว เมื่อเจ้าพนักงานบังคับคดีได้แจ้งหรือปิดประกาศหรือปิดประกาศให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาและผู้ครอบครองหรือผู้ดูแลทรัพย์สินนั้นทราบในขณะที่ทำการยึดว่าได้ยึดดอกผลด้วยแล้ว

มาตรา ๓๑๕ การยึดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษานั้น ให้มีผลดังต่อไปนี้

- (๑) การที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้ก่อให้เกิด โอน หรือเปลี่ยนแปลงซึ่งสิทธิในทรัพย์สินที่ถูกยึดภายหลังที่ได้ทำการยึดไว้แล้วนั้น หากอาจใช้ยื่นแก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาหรือเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ไม่ถึงแม้ว่าราคาแห่งทรัพย์สินนั้นจะเกินกว่าจำนวนหนี้ตามคำพิพากษากับค่าฤชาธรรมเนียมและค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดี และลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้กระทำการดังกล่าวแก่ทรัพย์สินที่ถูกยึดเพียงส่วนที่มีราคาเกินจำนวนหนี้ก็ตาม

- (๒) ถ้าลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้รับมอบให้เป็นผู้รักษาทรัพย์สินที่ถูกยึด ลูกหนี้ตามคำพิพากษาชอบที่จะใช้ทรัพย์สินเช่นว่านั้นได้ตามสมควร แต่ถ้าเจ้าพนักงานบังคับคดีเห็นว่าลูกหนี้ตามคำพิพากษาจะทำให้ทรัพย์สินนั้นเสียหายหรือเกรงว่าจะเสียหาย โดยเจ้าพนักงานบังคับคดีเห็นเองหรือเมื่อเจ้าหนี้

ตามคำพิพากษาหรือบุคคลผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีแก่ทรัพย์สินนั้นร้องขอ เจ้าพนักงานบังคับคดี จะรักษาทรัพย์สินนั้นเสียเองหรือตั้งให้ผู้ใดเป็นผู้รักษาทรัพย์สินนั้นก็ได้

ส่วนที่ ๔

การอายัดสิทธิเรียกร้อง

มาตรา ๓๑๖ การอายัดสิทธิเรียกร้องของลูกหนี้ตามคำพิพากษาที่จะเรียกให้บุคคลภายนอกชำระเงินหรือส่งมอบหรือโอนทรัพย์สินก็ดี หรือที่จะเรียกให้บุคคลภายนอกชำระหนี้เป็นอย่างอื่นนอกจากการชำระเงินหรือการส่งมอบหรือการโอนทรัพย์สินก็ดี ให้ศาลหรือเจ้าพนักงานบังคับคดีกระทำโดยมีคำสั่งอายัด และแจ้งคำสั่งนั้นให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาและบุคคลภายนอกทราบ

คำสั่งอายัดตามวรรคหนึ่ง ต้องมีข้อห้ามลูกหนี้ตามคำพิพากษาไม่ให้จำหน่ายสิทธิเรียกร้อง และมีข้อห้ามบุคคลภายนอกไม่ให้ปฏิบัติการชำระหนี้แก่นักหนี้ตามคำพิพากษา แต่ให้ชำระเงินหรือส่งมอบหรือโอนทรัพย์สินหรือชำระหนี้เป็นอย่างอื่นให้แก่เจ้าพนักงานบังคับคดีหรือบุคคลอื่น หรือให้ดำเนินการโดยวิธีอื่นใดตามที่เจ้าพนักงานบังคับคดีเห็นสมควร ณ เวลาหรือภายในเวลา หรือเงื่อนไขตามที่กำหนดให้แล้วแต่กรณี

คำสั่งอายัดนั้นให้บังคับได้ไม่ว่าที่ใด ๆ

มาตรา ๓๑๗ การอายัดตามมาตรา ๓๑๖ อาจกระทำได้ไม่ว่าหนี้ที่เรียกร้องนั้นจะมีข้อโต้แย้ง ข้อจำกัด เงื่อนไข หรือว่าได้กำหนดจำนวนไว้แน่นอนหรือไม่ก็ตาม

มาตรา ๓๑๘ การอายัดสิทธิเรียกร้องของลูกหนี้ตามคำพิพากษาที่มีสิทธิได้รับชำระหนี้เป็นคราว ๆ ให้มีผลเป็นการอายัดสิทธิเรียกร้องของลูกหนี้ตามคำพิพากษาที่มีสิทธิได้รับชำระหนี้ภายหลังการอายัดนั้นด้วย

มาตรา ๓๑๙ การอายัดสิทธิเรียกร้องของลูกหนี้ตามคำพิพากษาที่มีจำนวนหรือจำนวนเป็นประกัน ให้มีผลรวมตลอดถึงการจำนองหรือการจำนำนั้นด้วย ถ้าทรัพย์สินที่จำนองนั้นมีทะเบียน ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีแจ้งคำสั่งอายัดไปยังผู้มีอำนาจหน้าที่เพื่อให้จดทะเบียน

ในกรณีผู้จำนองหรือผู้จำนำมิใช่ลูกหนี้ตามสิทธิเรียกร้อง เมื่อได้ดำเนินการอายัดแล้ว ให้แจ้งผู้จำนองหรือผู้จำนำเพื่อทราบด้วย

มาตรา ๓๒๐ การอายัดสิทธิเรียกร้องนั้นให้มีผลดังต่อไปนี้

(๑) การที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้ก่อให้เกิดสิทธิแก่บุคคลภายนอกเหนือสิทธิเรียกร้องที่ได้ถูกอายัด โอน เปลี่ยนแปลง หรือระงับซึ่งสิทธิเรียกร้องดังกล่าวภายหลังที่ได้ทำการอายัดไว้แล้วนั้น หากอาจใช้ยื่นแก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาหรือเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ไม่ถึงแม้ว่าราคาแห่งสิทธิเรียกร้องนั้นจะเกินกว่าจำนวนหนี้ตามคำพิพากษา ค่าฤชาธรรมเนียมและค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดี และลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้กระทำการดังกล่าวแก่สิทธิเรียกร้องที่ถูกอายัดเพียงส่วนที่มีราคาเกินจำนวนนั้นก็ตาม

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่ผู้จำนองหรือผู้จำนำซึ่งมิใช่ลูกหนี้ตามสิทธิเรียกร้องตามมาตรา ๓๑๙ วรรคสอง หากผู้จำนองหรือผู้จำนำพิสูจน์ได้ว่าความระงับสิ้นไปแห่งการจำนองหรือการจำนำเกิดขึ้นโดยผู้จำนองหรือผู้จำนำกระทำการโดยสุจริตและเสียค่าตอบแทนก่อนมีการแจ้งการอายัดไปยัง

ผู้จ้างหรือผู้จํานำเพื่อทราบ

(๒) ถ้าค่าแห่งสิทธิเรียกร้องซึ่งอายุัดไว้ในวันนั้นต้องเสื่อมเสียไปเพราะความผิดของเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาเพื่อความเสียหายใด ๆ ซึ่งเกิดขึ้นแก่ลูกหนี้ตามคำพิพากษานั้น โดยลูกหนี้ตามคำพิพากษาอาจยื่นคำร้องต่อศาลภายในสามสิบวันนับแต่วันที่อยู่หรือควรรู้ถึงความเสียหายเพื่อขอให้ศาลสั่งให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายซึ่งเกิดขึ้นแก่ตนได้ ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้แยกการพิจารณาเป็นจำนวนต่างหากจากคดีเดิม และเมื่อศาลได้สอบสวนแล้วเห็นว่าคำร้องนั้นฟังได้ ให้ศาลมีคำสั่งให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามจำนวนที่ศาลเห็นสมควร ถ้าเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาล ลูกหนี้ตามคำพิพากษาอาจร้องขอให้ศาลบังคับคดีแก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาเสมือนหนึ่งว่าเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษา

(๓) การชำระหนี้โดยบุคคลภายนอกตามที่ระบุไว้ในคำสั่งอายัดนั้นให้ถือว่าเป็นการชำระหนี้ตามกฎหมาย

ส่วนที่ ๕

การขอให้ศาลบังคับบุคคลภายนอกชำระหนี้ตามสิทธิเรียกร้อง

มาตรา ๓๒๑ ถ้าบุคคลภายนอกไม่ชำระหนี้ตามคำสั่งอายัดของเจ้าพนักงานบังคับคดีตามมาตรา ๓๑๖ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีแจ้งให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาทราบ ในกรณีเช่นว่านี้ เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาอาจยื่นคำร้องต่อศาลให้บังคับบุคคลภายนอกนั้นปฏิบัติตามการชำระหนี้ตามที่เจ้าพนักงานบังคับคดีมีคำสั่งหรือชำระค่าสินไหมทดแทนเพื่อการไม่ชำระหนี้แก่เจ้าพนักงานบังคับคดีก็ได้ เมื่อศาลทำการได้สอบสวนแล้ว ถ้าเป็นที่พอใจว่าสิทธิเรียกร้องของลูกหนี้ตามคำพิพากษานั้นมีอยู่จริงและอาจบังคับได้ จะมีคำสั่งให้บุคคลภายนอกปฏิบัติตามการชำระหนี้ตามที่เจ้าพนักงานบังคับคดีมีคำสั่งหรือให้ชำระค่าสินไหมทดแทนตามจำนวนที่เห็นสมควรก็ได้ ถ้าบุคคลภายนอกนั้นมิได้ปฏิบัติตามคำสั่งของศาล เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาอาจร้องขอให้ศาลบังคับคดีแก่บุคคลภายนอกนั้นเสมือนหนึ่งว่าเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษาก็ได้

ส่วนที่ ๖

สิทธิของบุคคลภายนอกและผู้มีส่วนได้เสียเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ถูกบังคับคดี

มาตรา ๓๒๒ ภายใต้บังคับมาตรา ๓๒๓ และมาตรา ๓๒๔ บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยการบังคับคดีแก่ทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาย่อมไม่กระทบกระทั่งถึงทรัพย์สินสิทธิบุริมสิทธิ สิทธิยึดหน่วง หรือสิทธิอื่นซึ่งบุคคลภายนอกมีอยู่เหนือทรัพย์สินหรืออาจร้องขอให้บังคับเหนือทรัพย์สินนั้นตามกฎหมาย

มาตรา ๓๒๓ ภายใต้บังคับมาตรา ๕๕ บุคคลใดกล่าวอ้างว่าจำเลยหรือลูกหนี้ตามคำพิพากษา ไม่ใช่เจ้าของทรัพย์สินที่เจ้าพนักงานบังคับคดีได้ยึดไว้ หรือตนเป็นเจ้าของรวมซึ่งมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครอง ในทรัพย์สินนั้นซึ่งเป็นสังหาริมทรัพย์ที่ได้แบ่งการครอบครองเป็นส่วนสัด หรือตนเป็นเจ้าของรวมใน ทรัพย์สินนั้นซึ่งเป็นสังหาริมทรัพย์ที่เป็นทรัพย์สินแบ่งได้ หรือตนเป็นผู้อยู่ในฐานะอันจะให้จดทะเบียนสิทธิของตน ในทรัพย์สินนั้นได้อยู่ก่อน บุคคลนั้นอาจร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนหรือเฉพาะส่วนของตน แล้วแต่กรณี โดยยื่นคำร้องขอต่อศาลที่ออกหมายบังคับคดีภายในหกสิบวันนับแต่วันที่มีการยึดทรัพย์สินนั้น แต่ถ้าไม่สามารถยื่นคำร้องขอภายในระยะเวลาดังกล่าว บุคคลนั้นจะยื่นคำร้องขอเมื่อพ้นระยะเวลาเช่นนั้นได้ ก็ต่อเมื่อมีพฤติการณ์พิเศษและได้ยื่นคำร้องขอไม่ช้ากว่าเจ็ดวันก่อนวันที่เจ้าพนักงานบังคับคดีกำหนดไว้เพื่อการ ขายทอดตลาดหรือจำหน่ายโดยวิธีอื่นซึ่งทรัพย์สินนั้นเป็นครั้งแรก เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุสุดวิสัย บุคคลนั้นจะยื่น คำร้องขอในภายหลังก็ได้ แต่จะต้องยื่นเสียก่อนวันขายทอดตลาดหรือจำหน่ายโดยวิธีอื่นซึ่งทรัพย์สินนั้น

ในกรณีที่เป็นทรัพย์สินตามมาตรา ๓๓๑ (๑) ผู้กล่าวอ้างอาจยื่นคำร้องขอต่อศาลภายใน หกสิบวันนับแต่วันที่ได้มีการยึดทรัพย์สินนั้น แต่ถ้าไม่สามารถยื่นคำร้องขอภายในระยะเวลาดังกล่าว บุคคลนั้นจะยื่นคำร้องขอเมื่อพ้นระยะเวลาเช่นนั้นได้ก็ต่อเมื่อมีพฤติการณ์พิเศษ แต่จะต้องยื่นเสียก่อนที่ เจ้าพนักงานบังคับคดีจะจ่ายเงินที่ได้จากการขายทรัพย์สินนั้นแก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษามาตรา ๓๓๙ หรือก่อนที่บัญชีส่วนเฉลี่ยแสดงจำนวนเงินที่ขายทรัพย์สินนั้นเป็นที่สุดตามมาตรา ๓๔๐ แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ให้ถือว่าเงินจำนวนสุทธิที่ได้จากการขายนั้นเป็นเสมือนทรัพย์สินที่ขอให้ปล่อย

เมื่อศาลรับคำร้องขอไว้แล้ว ให้ส่งสำเนาคำร้องขอแก่โจทก์หรือเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา จำเลยหรือลูกหนี้ตามคำพิพากษา และเจ้าพนักงานบังคับคดี เมื่อเจ้าพนักงานบังคับคดีได้รับคำร้องขอเช่นนี้ ถ้าทรัพย์สินที่ยึดนั้นไม่ใช่ทรัพย์สินตามมาตรา ๓๓๑ (๑) ให้งดการขายทอดตลาดหรือจำหน่ายทรัพย์สินนั้นไว้ ในระหว่างรอคำวินิจฉัยชี้ขาด และให้ศาลพิจารณาและชี้ขาดตัดสินคดีนั้นเหมือนอย่างคดีธรรมดา

โจทก์หรือเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาอาจยื่นคำร้องว่าคำร้องขอ นั้นไม่มีมูลและยื่นเข้ามาเพื่อ ประวิงการบังคับคดี เมื่อปรากฏพยานหลักฐานเบื้องต้นว่าคำร้องนั้นฟังได้ ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้กล่าวอ้าง วางเงินหรือหาประกันต่อศาลตามจำนวนและภายในระยะเวลาที่ศาลเห็นสมควร เพื่อเป็นประกันการชำระ ค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์หรือเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาสำหรับความเสียหายที่อาจได้รับจากการยื่นคำร้องขอ นั้น ถ้าผู้กล่าวอ้างไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาล ให้ศาลมีคำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ ส่วนเงินหรือประกันที่ วางไว้ต่อศาลดังกล่าว เมื่อศาลเห็นว่าไม่มีความจำเป็นต่อไป จะสั่งคืนหรือยกเลิกประกันนั้นก็ได้ คำสั่งของศาล ตามวรรคนี้ให้เป็นที่สุด

ในกรณีที่ศาลได้มีคำสั่งยกคำร้องขอที่ยื่นไว้ตามวรรคหนึ่งและวรรคสองแล้ว ถ้าโจทก์หรือ เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาที่ได้รับความเสียหายเนื่องจากการยื่นคำร้องขอดังกล่าวเห็นว่าคำร้องขอ นั้นไม่มีมูล และยื่นเข้ามาเพื่อประวิงการบังคับคดี บุคคลดังกล่าวอาจยื่นคำร้องต่อศาลภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาล ได้มีคำสั่งยกคำร้องขอเพื่อขอให้ศาลสั่งให้ผู้กล่าวอ้างชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้น แก่ตนได้ ในกรณีเช่นนี้ ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้แยกการพิจารณาเป็นสำนวนต่างหากจากคดีเดิม และเมื่อ ศาลไต่สวนแล้วเห็นว่าคำร้องนั้นฟังได้ ให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้กล่าวอ้างชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามจำนวนที่ ศาลเห็นสมควร ถ้าบุคคลดังกล่าวไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาล โจทก์หรือเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาอาจร้องขอ ให้ศาลบังคับคดีแก่บุคคลนั้นเสมือนหนึ่งว่าเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษา

มาตรา ๓๒๔ บุคคลใดมีสิทธิที่จะได้รับชำระหนี้หรือได้รับส่วนแบ่งจากเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดหรือจำหน่ายโดยวิธีอื่นซึ่งทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาที่เจ้าพนักงานบังคับคดีได้ยึดไว้โดยอาศัยอำนาจแห่งทรัพย์สิน บุริมสิทธิ สิทธิยึดหน่วง หรือสิทธิอื่นซึ่งบุคคลนั้นมีอยู่เหนือทรัพย์สินหรืออาจร้องขอให้บังคับเหนือทรัพย์สินนั้นตามกฎหมาย ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่เป็นผู้รับจำนองทรัพย์สินหรือเป็นผู้ทรงบุริมสิทธิเหนือสังหาริมทรัพย์อันได้จดทะเบียนไว้ บุคคลนั้นอาจยื่นคำร้องขอต่อศาลที่ออกหมายบังคับคดีก่อนเอาทรัพย์สินนั้นออกขายหรือจำหน่าย ขอให้มีการสั่งอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(ก) ในกรณีที่อาจบังคับเอาทรัพย์สินซึ่งจำนองหลุด ขอให้เอาทรัพย์สินซึ่งจำนองนั้นหลุด ถ้าศาลมีคำสั่งอนุญาต การยึดทรัพย์สินที่จำนองนั้นเป็นอันเพิกถอนไปในตัว

(ข) ในกรณีอื่น ขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดีนำเงินที่ได้จากการขายหรือจำหน่ายทรัพย์สินนั้นมาชำระหนี้แก่ตนก่อนเจ้าหนี้อื่น ทั้งนี้ ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หรือกฎหมายอื่น

(๒) ในกรณีที่ปรากฏแก่เจ้าพนักงานบังคับคดีว่าทรัพย์สินซึ่งขายหรือจำหน่ายนั้นเป็นของเจ้าของรวมอันได้จดทะเบียนไว้ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีกันเงินส่วนของเจ้าของรวมอื่น นอกจากส่วนของลูกหนี้ตามคำพิพากษาออกจากเงินที่ได้จากการขายหรือจำหน่ายทรัพย์สินนั้นตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๔๐

(๓) ในกรณีที่ผู้ทรงสิทธิยึดหน่วงซึ่งไม่มีบุริมสิทธิเหนือทรัพย์สินที่ขายหรือจำหน่าย บุคคลนั้นอาจยื่นคำร้องขอต่อศาลที่ออกหมายบังคับคดีภายในสิบห้าวันนับแต่วันขายหรือจำหน่ายทรัพย์สินนั้น ขอให้ให้นำเงินที่ได้จากการขายหรือจำหน่ายมาชำระหนี้แก่ตนก่อนเจ้าหนี้อื่นซึ่งไม่มีบุริมสิทธิเหนือทรัพย์สินนั้น

(๔) ในกรณีอื่นนอกจากที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) และ (๓) ผู้ทรงสิทธินั้นอาจยื่นคำร้องขอต่อศาลที่ออกหมายบังคับคดีภายในสิบห้าวันนับแต่วันขายหรือจำหน่ายทรัพย์สินนั้น ขอให้ตนได้รับส่วนแบ่งในเงินที่ได้จากการขายหรือจำหน่ายหรือขอให้ให้นำเงินดังกล่าวมาชำระหนี้แก่ตนก่อนเจ้าหนี้อื่น ทั้งนี้ ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หรือกฎหมายอื่น

มาตรา ๓๒๕ เมื่อได้แจ้งคำสั่งอายัดสิทธิเรียกร้องให้บุคคลภายนอกตามมาตรา ๓๑๖ แล้ว บุคคลภายนอกนั้นอาจยื่นคำร้องคัดค้านคำสั่งอายัดต่อศาลได้ภายในสิบห้าวัน

บุคคลผู้จะต้องเสียหายเพราะคำสั่งอายัดอาจยื่นคำร้องคัดค้านคำสั่งดังกล่าวได้ภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้ ทั้งนี้ ต้องไม่ช้ากว่าสิบห้าวันนับแต่วันทราบคำสั่งอายัด

(๑) ถ้าสิทธิเรียกร้องนั้นเป็นการให้ชำระเงิน ให้ยื่นคำร้องต่อศาลก่อนวันที่เจ้าพนักงานบังคับคดีจ่ายเงินดังกล่าวทั้งหมดหรือแต่บางส่วนแก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา

(๒) ถ้าสิทธิเรียกร้องนั้นเป็นการให้ส่งมอบหรือโอนทรัพย์สิน ให้ยื่นคำร้องต่อศาลก่อนวันขายทอดตลาดหรือจำหน่ายโดยวิธีอื่นซึ่งทรัพย์สินนั้น

(๓) ถ้าสิทธิเรียกร้องนั้นเป็นการให้ชำระหนี้อย่างอื่นนอกจาก (๑) และ (๒) ให้ยื่นคำร้องต่อศาลก่อนที่บุคคลภายนอกจะปฏิบัติการชำระหนี้

เมื่อศาลสั่งรับคำร้องคัดค้านตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองแล้ว ให้ส่งสำเนาคำร้องแก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ลูกหนี้ตามคำพิพากษา และเจ้าพนักงานบังคับคดี และให้เจ้าพนักงานบังคับคดีงดการบังคับตามคำสั่งอายัดไว้ในระหว่างรอคำวินิจฉัยชี้ขาด เมื่อศาลทำการไต่สวนแล้ว ถ้าเป็นที่พอใจว่าสิทธิเรียกร้องของลูกหนี้ตามคำพิพากษานั้นมีอยู่จริงและอาจบังคับได้ ก็ให้ยกคำร้องนั้นเสียและมีคำสั่งให้

บุคคลภายนอกปฏิบัติตามคำสั่งอายุัด แต่ถ้าเป็นที่พอใจว่าคำร้องคัดค้านรับฟังได้ ให้ศาลมีคำสั่งถอนการอายุัดสิทธิเรียกร้อง

ในระหว่างการพิจารณาคำร้องคัดค้านตามวรรคสาม เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาอาจยื่นคำร้องว่าคำร้องคัดค้านนั้นไม่มีมูลและยื่นเข้ามาเพื่อประวิงการบังคับคดี เมื่อศาลเห็นว่ามิพยานหลักฐานเบื้องต้นแสดงว่าคำร้องนั้นฟังได้ ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้ร้องคัดค้านวางเงินหรือหาประกันต่อศาลตามจำนวนและภายในระยะเวลาที่ศาลเห็นสมควร เพื่อเป็นประกันการชำระเงินค่าสินไหมทดแทนแก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาสำหรับความเสียหายที่อาจได้รับอันเกิดแต่การยื่นคำร้องคัดค้านนั้น ถ้าผู้ร้องคัดค้านไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาล ให้ศาลมีคำสั่งจำหน่ายคำร้องคัดค้าน ส่วนเงินหรือประกันที่วางไว้ต่อศาลดังกล่าว เมื่อศาลเห็นว่าไม่มีความจำเป็นต่อไป จะสั่งคืนหรือยกเลิกประกันนั้นก็ได้อีก

ถ้าศาลได้มีคำสั่งให้บุคคลภายนอกปฏิบัติตามคำสั่งอายุัด และบุคคลนั้นมิได้ปฏิบัติตามคำสั่งศาล เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาอาจร้องขอให้ศาลบังคับคดีแก่บุคคลภายนอกเสมือนหนึ่งว่าบุคคลนั้นเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษา

ในกรณีที่คำร้องคัดค้านตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองไม่มีมูลและยื่นเข้ามาเพื่อประวิงการบังคับคดี เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาอาจยื่นคำร้องต่อศาลภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลได้มีคำสั่งยกคำร้องคัดค้านเพื่อขอให้ศาลสั่งให้ผู้ร้องคัดค้านชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายซึ่งเกิดขึ้นแก่ตนได้ ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้แยกการพิจารณาเป็นสำนวนต่างหากจากคดีเดิม และเมื่อศาลได้สอบสวนแล้วเห็นว่าคำร้องนั้นฟังได้ ให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้ร้องคัดค้านชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามจำนวนที่ศาลเห็นสมควร ถ้าบุคคลดังกล่าวไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาล เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาอาจร้องขอให้ศาลบังคับคดีแก่บุคคลนั้นเสมือนหนึ่งว่าเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษา

ส่วนที่ ๗

การขอเฉลี่ยและการเข้าดำเนินการบังคับคดีต่อไป

มาตรา ๓๒๖ เมื่อมีการยึดทรัพย์สินหรืออายุัดสิทธิเรียกร้องอย่างใดของลูกหนี้ตามคำพิพากษาเพื่อเอาชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษารายหนึ่งแล้ว ห้ามไม่ให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาอื่นดำเนินการให้มีการยึดทรัพย์สินหรืออายุัดสิทธิเรียกร้องนั้นซ้ำอีก แต่ให้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลที่ออกหมายบังคับคดี ขอให้คำสั่งให้ตนเข้าเฉลี่ยในทรัพย์สินหรือเงินที่ได้จากการขายหรือจำหน่ายทรัพย์สินนั้นได้ตามส่วนแห่งจำนวนหนี้ตามคำพิพากษา

ห้ามมิให้ศาลอนุญาตตามคำร้องเช่นว่านี้ เว้นแต่ศาลเห็นว่าผู้ยื่นคำร้องไม่สามารถเอาชำระได้จากทรัพย์สินอื่น ๆ ของลูกหนี้ตามคำพิพากษา

ถ้าเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยภาษีอากรหรือกฎหมายอื่นที่จะสั่งยึดทรัพย์สินหรืออายุัดสิทธิเรียกร้องของลูกหนี้ตามคำพิพากษา เพื่อบังคับชำระหนี้ที่ค้างชำระตามกฎหมายนั้น ๆ ได้เอง ได้ยึดหรืออายุัดตามวรรคหนึ่งไว้ก่อนแล้ว ให้มีสิทธิขอเข้าเฉลี่ยในทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องดังกล่าวได้โดยไม่อยู่ในบังคับของบทบัญญัติวรรคสอง แต่ถ้าเจ้าพนักงานดังกล่าวมิได้ยึดหรืออายุัดไว้ก่อน ให้มีสิทธิขอเข้าเฉลี่ยได้เช่นเดียวกับเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาอื่น

ในกรณีที่ยึดทรัพย์สินเพื่อขายทอดตลาดหรือจำหน่ายโดยวิธีอื่น คำร้องเช่นว่านี้
ให้ยื่นก่อนสิ้นระยะเวลาสิบห้าวันนับแต่วันที่มีการขายทอดตลาดหรือจำหน่ายทรัพย์สินที่ขายทอดตลาด
หรือจำหน่ายได้ในครั้งนั้น ๆ

ในกรณีที่อายัดสิทธิเรียกร้อง ให้ยื่นคำร้องเสียก่อนสิ้นระยะเวลาสิบห้าวันนับแต่วันชำระ
เงินหรือวันที่มีการขายทอดตลาดหรือจำหน่ายโดยวิธีอื่นซึ่งสิทธิเรียกร้องตามที่อายัดนั้นได้

ในกรณีที่ยึดเงิน ให้ยื่นคำร้องเช่นว่านก่อนสิ้นระยะเวลาสิบห้าวันนับแต่วันยึด

เมื่อได้ส่งสำเนาคำร้องดังกล่าวให้เจ้าพนักงานบังคับคดีแล้ว ให้เจ้าพนักงานบังคับคดี
งดการจ่ายเงินหรือทรัพย์สินตามคำบังคับตั้งแต่การขาย การจำหน่าย หรือการชำระเงินตามที่ได้อายัด
ในครั้งที่ขอเฉลี่ยนั้น แล้วแต่กรณี ไว้จนกว่าศาลจะได้มีคำวินิจฉัยชี้ขาด เมื่อศาลได้มีคำสั่งประการใด
และส่งให้เจ้าพนักงานบังคับคดีทราบแล้ว ก็ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีปฏิบัติไปตามคำสั่งเช่นว่านั้น

มาตรา ๓๒๗ ในกรณีที่มีการถอนการบังคับคดี ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีส่งคำบอกกล่าว
ถอนการบังคับคดีให้เจ้าหนี้ผู้ขอเฉลี่ยซึ่งได้รับอนุญาตตามมาตรา ๓๒๖ หรือผู้ยื่นคำร้องขอซึ่งได้รับอนุญาต
จากศาลตามมาตรา ๓๒๔ ทราบโดยไม่ชักช้า โดยบุคคลดังกล่าวอาจขอเข้าดำเนินการบังคับคดีต่อไปจาก
เจ้าหนี้ผู้ขอยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้อง โดยยื่นคำร้องต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีภายในสิบห้าวัน
นับแต่วันส่งคำบอกกล่าวถึงบุคคลเช่นว่านั้น ถ้ามีผู้ยื่นคำร้องภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ผู้นั้นเป็นผู้ขอ
ดำเนินการบังคับคดีต่อไป ถ้าไม่มีผู้ยื่นคำร้องภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีถอน
การยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องนั้น

ในกรณีที่มีผู้ยื่นคำร้องหลายคน ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีออกหมายเรียกให้ผู้ยื่นคำร้อง
ทุกคนมาทำความตกลงกัน เลือกคนใดคนหนึ่งเป็นผู้ดำเนินการบังคับคดีต่อไป แต่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า
ไม่น้อยกว่าสามวัน ถ้าไม่สามารถตกลงกันได้ให้ผู้ยื่นคำร้องซึ่งมาตามหมายเรียกและมีจำนวนหนี้มากที่สุด
เป็นผู้ดำเนินการบังคับคดีต่อไป ถ้าผู้ยื่นคำร้องดังกล่าวมีจำนวนหนี้มากที่สุดเท่ากันหลายคน ให้ผู้ยื่นคำร้อง
ซึ่งมีหนี้รายเก่าที่สุดเป็นผู้เข้าดำเนินการบังคับคดีต่อไป ในกรณีที่ผู้ยื่นคำร้องรายใดไม่มาตามหมายเรียก
ให้ถือว่าผู้ยื่นคำร้องรายนั้นสละสิทธิที่จะเป็นผู้เข้าดำเนินการบังคับคดีต่อไป

ในกรณีที่มีการเข้าดำเนินการบังคับคดีต่อไป ให้ถือว่าผู้ขอเข้าดำเนินการบังคับคดีต่อไป
เป็นเจ้าหนี้ผู้ขอยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้อง และให้ศาลที่ออกหมายบังคับคดีในคดีที่มีการถอนการ
บังคับคดีเป็นศาลที่มีอำนาจในการบังคับคดี ถ้าเจ้าหนี้ผู้ขอเฉลี่ยซึ่งเข้าดำเนินการบังคับคดีต่อไปจะขอให้
บังคับคดีแก่ทรัพย์สินที่ถูกบังคับคดีไว้เดิมแต่เพียงบางส่วน ซึ่งเพียงพอแก่การชำระหนี้ของบรรดาเจ้าหนี้ผู้ขอ
เฉลี่ยในทรัพย์สินหรือเงินที่ได้จากการขายหรือจำหน่ายทรัพย์สินในคดีนั้นพร้อมทั้งค่าฤชาธรรมเนียมและ
ค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดี ให้ยื่นคำร้องขออนุญาตต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีภายในเจ็ดวันนับแต่
วันที่เข้าดำเนินการบังคับคดีต่อไป ในกรณีเช่นว่านี้ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีคำสั่งอนุญาตหรือไม่อนุญาต
ตามคำร้องหรือมีคำสั่งอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่เจ้าพนักงานบังคับคดีเห็นสมควรโดยคำนึงถึงส่วนได้เสีย
ของบรรดาเจ้าหนี้ผู้ขอเฉลี่ย คำสั่งของเจ้าพนักงานบังคับคดีให้เป็นที่สุด

สำหรับเจ้าหนี้ผู้ขอยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องที่มีการถอนการบังคับคดีนั้น

(๑) ถ้าเป็นการถอนการบังคับคดีเพราะตนได้สละสิทธิในการบังคับคดี ไม่มีสิทธิได้รับ
ส่วนเฉลี่ยในทรัพย์สินหรือเงินที่ได้จากการขายหรือจำหน่ายทรัพย์สินในการบังคับคดี

(๒) ถ้าเป็นการถอนการบังคับคดีเพราะหมายบังคับคดีได้ถูกเพิกถอนแต่ยังมีหนี้ตามคำพิพากษาอยู่ ให้มีสิทธิได้รับส่วนเฉลี่ยในทรัพย์สินหรือเงินที่ได้จากการขายหรือจำหน่ายทรัพย์สินในการบังคับคดีครั้งนี้

(๓) ถ้าเป็นการถอนการบังคับคดีในกรณีอื่นนอกจาก (๑) และ (๒) แต่ยังมีหนี้ตามคำพิพากษาอยู่ อาจยื่นคำร้องต่อศาลขอให้มีการบังคับคดีไปยังศาลที่พิพากษาคดีซึ่งตนเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาได้ และเมื่อได้พิจารณาคำร้องดังกล่าวแล้ว ถ้าศาลที่มีอำนาจในการบังคับคดีเห็นว่าการบังคับคดีในศาลที่จะรับโอนการบังคับคดีจะเป็นการสะดวกแก่ทุกฝ่ายและได้รับความยินยอมของศาลที่จะรับโอนแล้ว ให้ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้โอนการบังคับคดีไปได้ คำสั่งของศาลตามมาตรา ๓๒๙ (๑)

มาตรา ๓๒๘ เจ้าหนี้ผู้ซึ่งเข้าดำเนินการบังคับคดีต่อไปตามมาตรา ๓๒๗ อาจยื่นคำร้องต่อศาลที่มีอำนาจในการบังคับคดีให้โอนการบังคับคดีไปยังศาลที่พิพากษาคดีซึ่งตนเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาได้ และเมื่อได้พิจารณาคำร้องดังกล่าวแล้ว ถ้าศาลที่มีอำนาจในการบังคับคดีเห็นว่าการบังคับคดีในศาลที่จะรับโอนการบังคับคดีจะเป็นการสะดวกแก่ทุกฝ่ายและได้รับความยินยอมของศาลที่จะรับโอนแล้ว ให้ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้โอนการบังคับคดีไปได้ คำสั่งของศาลตามมาตรา ๓๒๙ (๑) ให้เป็นที่สิ้นสุด

ในกรณีที่มีการโอนการบังคับคดีตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าศาลที่รับโอนเป็นศาลตามมาตรา ๒๗๑ วรรคหนึ่ง

มาตรา ๓๒๙ ในกรณีที่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษามีได้ยื่นคำร้องขอเฉลี่ยภายในกำหนดเวลาตามมาตรา ๓๒๖ หรือศาลได้ยกคำร้องขอเฉลี่ยเพราะเหตุที่ยื่นไม่ทันกำหนดเวลาดังกล่าว เจ้าหนี้ตามคำพิพากษานั้นอาจยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

(๑) ให้ตนมีสิทธิได้รับชำระจากเงินที่เหลือภายหลังที่ได้ชำระให้แก่เจ้าหนี้ผู้ขอยึดทรัพย์สินหรืออัยตสิทธิเรียกร้องนั้นและเจ้าหนี้ผู้ขอเฉลี่ยตามมาตรา ๓๒๖ หรือมาตรา ๓๒๗ แล้วแต่กรณี

(๒) ในกรณีที่มีการถอนการบังคับคดี และไม่มีเจ้าหนี้ผู้ขอเฉลี่ย หรือมี แต่ไม่ได้ยื่นคำร้องขอเข้าดำเนินการบังคับคดีต่อไปตามมาตรา ๓๒๗ ให้ถือว่าตนเป็นเจ้าหนี้ผู้ดำเนินการบังคับคดีต่อไปจากเจ้าหนี้ผู้ขอยึดทรัพย์สินหรืออัยตสิทธิเรียกร้องที่มีการถอนการบังคับคดีตั้งแต่วันที่มีการถอนการบังคับคดี

คำร้องตาม (๑) ให้ยื่นก่อนการจ่ายเงินตามมาตรา ๓๓๙ หรือก่อนส่งคำบอกกล่าวตามมาตรา ๓๔๐ แล้วแต่กรณี

คำร้องตาม (๒) ถ้าไม่มีเจ้าหนี้ผู้ขอเฉลี่ยในคดีของเจ้าหนี้ผู้ขอยึดทรัพย์สินหรืออัยตสิทธิเรียกร้อง ให้ยื่นก่อนสิ้นระยะเวลาสิบห้าวันนับแต่วันที่มีการถอนการบังคับคดีในคดีดังกล่าว แต่ถ้ามีเจ้าหนี้ผู้ขอเฉลี่ยในคดีดังกล่าว ให้ยื่นก่อนสิ้นระยะเวลาสิบห้าวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาการยื่นคำร้องขอเข้าดำเนินการบังคับคดีต่อไปตามมาตรา ๓๒๗ และภายในระยะเวลาการยื่นคำร้องตามวรรคนี้ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีหรือการถอนการบังคับคดีไว้ก่อน

ในกรณีที่มีผู้ยื่นคำร้องตาม (๒) ให้นำมาตรา ๓๒๗ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่มาใช้บังคับโดยอนุโลม ถ้ามีผู้ยื่นคำร้องตาม (๒) หลายคน ให้ถือว่าผู้ยื่นคำร้องรายอื่นนอกจากผู้ยื่นคำร้องซึ่งได้รับเลือกหรือกฎหมายกำหนดให้เป็นผู้ดำเนินการบังคับคดีต่อไป และเจ้าหนี้ผู้ขอเฉลี่ยซึ่งมิได้ยื่นคำร้องขอเข้าดำเนินการบังคับคดีต่อไปตามมาตรา ๓๒๗ เป็นเจ้าหนี้ที่มีสิทธิเฉลี่ยในทรัพย์สินหรือเงินที่ได้จากการขายหรือจำหน่ายทรัพย์สินในคดีนั้นด้วย

คำสั่งอนุญาตของศาลตามมาตรา ๓๒๙ (๑) ให้เป็นที่สิ้นสุด

มาตรา ๓๓๐ เมื่อเจ้าหนี้เข้าดำเนินการบังคับคดีต่อไปตามมาตรา ๓๒๗ หรือมาตรา ๓๒๙ แล้ว ถ้ามีการถอนการบังคับคดีอีก ให้นำมาตรา ๓๒๗ หรือมาตรา ๓๒๙ แล้วแต่กรณี มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ส่วนที่ ๘
การขายหรือจำหน่าย

มาตรา ๓๓๑ ภายใต้บังคับบทบัญญัติมาตรา ๓๓๖ เมื่อได้ยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องทั้งหมดหรือบางส่วนของผู้หนึ่งตามคำพิพากษา หรือได้มีการส่งมอบทรัพย์สินตามสิทธิเรียกร้องที่ถูกอายัดแก่เจ้าพนักงานบังคับคดีแล้ว ถ้าไม่มีเหตุสมควรงดการบังคับคดีไว้ก่อน ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการขายทอดตลาดทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องนั้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และกฎกระทรวงว่าด้วยการนั้นหรือตามที่ศาลกำหนด ถ้าหากมี โดยต้องแจ้งกำหนดวัน เวลา และสถานที่ซึ่งจะทำการขายทอดตลาดให้บรรดาผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีเกี่ยวกับทรัพย์สินนั้นซึ่งปรากฏตามทะเบียนหรือประการอื่นได้ทราบด้วย ทั้งนี้ กำหนดวันและเวลาขายดังกล่าวจะต้องไม่น้อยกว่าหกสิบวันนับแต่วันยึดอายัด หรือส่งมอบทรัพย์สินนั้น เว้นแต่ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องนั้นมีสภาพเป็นของสดของเสียได้ หรือถ้าห่วงงั่วไว้ จะเป็นการเสี่ยงความเสียหาย หรือค่าใช้จ่ายจะเกินส่วนแห่งค่าของทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องนั้น ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีขายได้ทันทีโดยวิธีขายทอดตลาดหรือวิธีอื่นที่สมควร

(๒) การขายหรือจำหน่ายทรัพย์สินที่ถูกยึดหรือที่ได้มีการส่งมอบตามคำสั่งอายัดกระทำได้โดยยาก หรือการขายหรือจำหน่ายสิทธิเรียกร้องนั้นกระทำได้โดยยากเนื่องจากการชำระหนี้ต้องอาศัยการชำระหนี้ตอบแทนหรือด้วยเหตุอื่นใด และการบังคับคดีอาจล่าช้าเป็นการเสียหายแก่คู่ความทุกฝ่ายหรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือแก่บุคคลผู้มีส่วนได้เสีย เมื่อเจ้าพนักงานบังคับคดีเห็นสมควรหรือคู่ความหรือบุคคลเช่นว่านั้นร้องขอ เจ้าพนักงานบังคับคดีจะมีคำสั่งกำหนดให้จำหน่ายโดยวิธีการอื่นใดที่สมควรก็ได้ ทั้งนี้ บุคคลผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีอาจคัดค้านคำสั่งหรือการดำเนินการของเจ้าพนักงานบังคับคดีโดยยื่นคำร้องต่อศาลภายในสองวันนับแต่วันที่ได้ทราบคำสั่งหรือการดำเนินการนั้น คำสั่งของศาลให้เป็นที่สุด

มาตรา ๓๓๒ ในการขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้หนึ่งตามคำพิพากษานั้น ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีปฏิบัติดังต่อไปนี้

(๑) ในการขายทรัพย์สินที่มีหลายสิ่งด้วยกัน ให้แยกขายทีละสิ่งต่อเนื่องกันไป แต่

(ก) เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจจัดสั่งหาริมทรัพย์ซึ่งมีราคาเล็กน้อยรวมขายเป็นกอง ๆ ได้เสมอ และ

(ข) เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจจัดสั่งหาริมทรัพย์หรืออสังหาริมทรัพย์สองสิ่งหรือกว่านั้นขึ้นไป รวมขายไปด้วยกันได้ ในเมื่อเป็นที่คาดหมายได้ว่าเงินรายได้ในการขายจะเพิ่มขึ้นเพราะเหตุนี้

(๒) ในการขายอสังหาริมทรัพย์ซึ่งอาจแบ่งแยกออกได้เป็นส่วน ๆ เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจขายทรัพย์สินนั้นเป็นส่วน ๆ ได้ ในเมื่อเป็นที่คาดหมายได้ว่าเงินรายได้ในการขายทรัพย์สินบางส่วนจะเพียงพอแก่การบังคับคดี หรือว่าเงินรายได้ทั้งหมดจะเพิ่มขึ้นเพราะเหตุนี้

(๓) ในการขายทรัพย์สินหลายสิ่งด้วยกัน เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจกำหนดลำดับที่จะขายทรัพย์สินนั้น

บุคคลผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีแก่ทรัพย์สินซึ่งจะต้องขาย อาจร้องขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดีรวมหรือแยกทรัพย์สิน หรือขอให้ขายทรัพย์สินนั้นตามลำดับที่กำหนดไว้ หรือจะร้องคัดค้านคำสั่งของเจ้าพนักงานบังคับคดีที่สั่งตามวรรคหนึ่งภายในเจ็ดวันก่อนวันขาย ในกรณีที่เจ้าพนักงานบังคับคดีไม่ยอมปฏิบัติตามคำร้องขอหรือคำคัดค้านเช่นว่านั้น ผู้ร้องจะยื่นคำร้องต่อศาลภายในสองวันนับแต่วันปฏิเสศ เพื่อขอให้มีการชี้ขาดในเรื่องนั้นก็ได้อีก คำสั่งของศาลให้เป็นที่สุด และให้เจ้าพนักงานบังคับคดีเลื่อนการขายไปจนกว่าศาลจะได้มีคำสั่ง หรือจนกว่าจะได้พ้นระยะเวลาซึ่งให้นำเรื่องขึ้นสู่ศาลได้

มาตรา ๓๓๓ ในการขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษานั้นก่อนที่เจ้าพนักงานบังคับคดีจะเคาะไม้ขายให้แก่ผู้เสนอราคาสูงสุดที่เจ้าพนักงานบังคับคดีเห็นว่าเป็นราคาที่สมควรขายได้ เจ้าพนักงานบังคับคดีตามคำพิพากษา ลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือบุคคลผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีอาจคัดค้านว่าราคาดังกล่าวมีจำนวนต่ำเกินสมควร ในกรณีเช่นว่านี้ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีเลื่อนการขายทอดตลาดทรัพย์สินไป เพื่อให้เจ้าพนักงานบังคับคดีตามคำพิพากษา ลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือบุคคลผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดี ไม่ว่าจะเป็นผู้คัดค้านหรือไม่ก็ตาม หากผู้ซื้อที่จะเสนอซื้อในราคาที่บุคคลดังกล่าวต้องการมาเสนอซื้อในการขายทอดตลาดทรัพย์สินครั้งต่อไป โดยให้ผู้เสนอราคาสูงสุดต้องผูกพันกับการเสนอราคาดังกล่าวเป็นระยะเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่เสนอราคานั้น และในการขายทอดตลาดทรัพย์สินครั้งต่อไป หากมีผู้เสนอราคาสูงสุดในจำนวนไม่สูงกว่าจำนวนที่ผู้เสนอราคาสูงสุดได้เสนอในการขายทอดตลาดทรัพย์สินครั้งก่อน หรือไม่มีผู้ใดเสนอราคาเลย ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีเคาะไม้ขายให้แก่ผู้เสนอราคาสูงสุดในการขายทอดตลาดทรัพย์สินครั้งก่อน แต่หากมีผู้เสนอราคาสูงสุดในการขายทอดตลาดทรัพย์สินครั้งต่อไปในจำนวนสูงกว่าจำนวนที่ผู้เสนอราคาสูงสุดได้เสนอในการขายทอดตลาดทรัพย์สินครั้งก่อน ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีเคาะไม้ขายให้แก่ผู้เสนอราคาสูงสุดในการขายทอดตลาดทรัพย์สินนั้น

เมื่อเจ้าพนักงานบังคับคดีเคาะไม้ขายให้แก่ผู้เสนอราคาสูงสุดตามวรรคหนึ่งแล้วให้การขายทอดตลาดเป็นที่สุด

มาตรา ๓๓๔ เมื่อเจ้าพนักงานบังคับคดีโอนอสังหาริมทรัพย์ที่ขายให้แก่ผู้ซื้อ หากทรัพย์สินที่โอนนั้นมีลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบริวารอยู่อาศัย และลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบริวารไม่ยอมออกไปจากอสังหาริมทรัพย์นั้น ผู้ซื้อชอบที่จะยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่อศาลที่อสังหาริมทรัพย์นั้นตั้งอยู่ในเขตศาลให้ออกคำสั่งบังคับให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบริวารออกไปจากอสังหาริมทรัพย์นั้นภายในระยะเวลาที่ศาลเห็นสมควรกำหนด แต่ไม่น้อยกว่าสามสิบวัน ถ้าลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบริวารไม่ปฏิบัติตามคำสั่งบังคับให้บังคับตามมาตรา ๒๗๑ มาตรา ๒๗๔ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๕๐ มาตรา ๓๕๑ มาตรา ๓๕๒ มาตรา ๓๕๓ มาตรา ๓๕๔ มาตรา ๓๖๑ มาตรา ๓๖๒ มาตรา ๓๖๓ และมาตรา ๓๖๔ โดยอนุโลม ทั้งนี้ ให้เจ้าพนักงานศาลเป็นผู้ส่งคำสั่งบังคับโดยผู้ซื้อ มีหน้าที่จัดการนำส่ง และให้ถือว่าผู้ซื้อเป็นเจ้าของหนี้ตามคำพิพากษาและลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบริวารที่อยู่อาศัยในอสังหาริมทรัพย์นั้นเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษิตามบทบัญญัติดังกล่าว

มาตรา ๓๓๕ เมื่อทำการขายทอดตลาดทรัพย์สินที่มีกฎหมายกำหนดไว้ให้จดทะเบียนในเจ้าพนักงานบังคับคดีแจ้งนายทะเบียน พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือบุคคลอื่นผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายให้ดำเนินการแก้ไขเปลี่ยนแปลงทางทะเบียนทรัพย์สินนั้นให้แก่ผู้ซื้อ

ถ้าทรัพย์สินที่จะขายทอดตลาดเป็นห้องชุดตามกฎหมายว่าด้วยอาคารชุด ก่อนทำการขายทอดตลาดให้เจ้าพนักงานบังคับคดีบอกกล่าวให้นิติบุคคลอาคารชุดแจ้งรายการหนี้ค่าใช้จ่ายที่ต้องชำระเพื่อการออกหนังสือรับรองการปลอดหนี้ตามกฎหมายว่าด้วยอาคารชุดต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีภายใน

สามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำบอกกล่าว เมื่อขายทอดตลาดแล้วให้เจ้าพนักงานบังคับคดีคืนเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดไว้เพื่อชำระหนี้ที่ค้างชำระดังกล่าวจนถึงวันขายทอดตลาดแก่นิติบุคคลอาคารชุดก่อนเจ้าหนี้จำนอง และให้พนักงานเจ้าหน้าที่จดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ให้แก่ผู้ซื้อโดยไม่ต้องใช้หนังสือรับรองการปลดหนี้

หากนิติบุคคลอาคารชุดไม่แจ้งรายการหนี้ที่ค้างชำระดังกล่าวต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีภายในกำหนดเวลาตามวรรคสองหรือแจ้งว่าไม่มีหนี้ที่ค้างชำระ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ให้แก่ผู้ซื้อโดยไม่ต้องใช้หนังสือรับรองการปลดหนี้

ถ้าทรัพย์สินที่จะขายทอดตลาดเป็นที่ดินจัดสรรตามกฎหมายว่าด้วยการจัดสรรที่ดินก่อนทำการขายทอดตลาด ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีบอกกล่าวให้นิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรแจ้งรายการหนี้ค่าบำรุงรักษาและการจัดการสาธารณูปโภคพร้อมค่าปรับตามกฎหมายว่าด้วยการจัดสรรที่ดินต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำบอกกล่าว เมื่อขายทอดตลาดแล้วให้เจ้าพนักงานบังคับคดีคืนเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดไว้เพื่อชำระหนี้ที่ค้างชำระดังกล่าวจนถึงวันขายทอดตลาดแก่นิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรก่อนเจ้าหนี้จำนอง และให้พนักงานเจ้าหน้าที่จดทะเบียนโอนสิทธิในที่ดินให้แก่ผู้ซื้อ ทั้งนี้ หากมีการระงับการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมไว้ ให้การระงับการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมนั้นเป็นอันยกเลิกไป

หากนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรไม่แจ้งรายการหนี้ที่ค้างชำระดังกล่าวต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีภายในกำหนดเวลาตามวรรคสี่หรือแจ้งว่าไม่มีหนี้ที่ค้างชำระ หรือในกรณีที่ยังมิได้จัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จดทะเบียนโอนสิทธิในที่ดินให้แก่ผู้ซื้อ ทั้งนี้ หากมีการระงับการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมไว้ ให้การระงับการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมนั้นเป็นอันยกเลิกไป

การจ่ายเงินที่กั้นไว้ตามวรรคสองและวรรคสี่ ให้เป็นไปตามบทบัญญัติในส่วนที่ ๑๐ การทำบัญชีส่วนเฉลี่ย และส่วนที่ ๑๑ เงินค้ำจ่าย ของหมวดนี้

ส่วนที่ ๙

การตั้งผู้จัดการอสังหาริมทรัพย์หรือการประกอบกิจการแทนการขาย

มาตรา ๓๓๖ ถ้ารายได้จากอสังหาริมทรัพย์หรือการประกอบอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม เกษตรกรรม หรือการประกอบกิจการอื่นใดของลูกหนี้ตามคำพิพากษาอาจเพียงพอที่จะชำระหนี้ตามคำพิพากษา พร้อมด้วยค่าฤชาธรรมเนียม และค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดี ภายในเวลาอันสมควร เมื่อศาลเห็นสมควร หรือเมื่อลูกหนี้ตามคำพิพากษาร้องขอ และไม่มีข้อเท็จจริงที่จะเป็นการประวิงการชำระหนี้ ศาลอาจมีคำสั่งตั้งผู้จัดการอสังหาริมทรัพย์หรือผู้จัดการกิจการเหล่านั้น โดยมอบเงินรายได้ทั้งหมดหรือแต่บางส่วน แก่เจ้าพนักงานบังคับคดีภายในเวลาและเงื่อนไขที่ศาลเห็นสมควรกำหนดแทนการขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้

ส่วนที่ ๑๐

การทำบัญชีส่วนเฉลี่ย

มาตรา ๓๓๓ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีทำบัญชีรายละเอียดแสดงจำนวนเงินทั้งหมดที่ได้มาจากการยึด อายัด ขาย หรือจำหน่ายทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือที่ได้วางไว้แก่ตน นอกจากนี้ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีทำบัญชีพิเศษสำหรับจำนวนเงินที่ได้มาจากการขายหรือจำหน่ายทรัพย์สินแต่ละรายซึ่งอยู่ในบังคับแห่งทรัพย์สิน บุริมสิทธิ สิทธิยึดหน่วง หรือสิทธิอื่นซึ่งได้มีการแจ้งให้ทราบหรือปรากฏแก่เจ้าพนักงานบังคับคดีแล้วตามมาตรา ๓๒๔

ถ้าประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นมิได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีจัดสรรหรือแบ่งเฉลี่ยเงินตามวรรคหนึ่งดังบัญญัติไว้ในมาตราต่อไปนี้

มาตรา ๓๓๔ ในกรณีที่จะต้องบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งซึ่งได้พิพากษาหรือสั่งโดยจำเลยขาดนัดนั้น ห้ามมิให้จัดสรรหรือแบ่งเฉลี่ยเงินที่ได้มาจนกว่าระยะเวลาหกเดือนนับแต่วันยึดหรืออายัดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาจะได้ล่วงพ้นไปแล้ว เว้นแต่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาจะแสดงให้เป็นที่พอใจแก่ศาลได้ว่า ลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้ทราบถึงการที่ถูกฟ้องนั้นแล้ว

มาตรา ๓๓๕ ในกรณีที่มีเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาคนเดียวร้องขอให้บังคับคดีแก่ทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาและไม่มีกรณีตามมาตรา ๓๒๔ เมื่อได้ขายทอดตลาดหรือจำหน่ายโดยวิธีอื่นซึ่งทรัพย์สินนั้นเสร็จและได้หักค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดีไว้แล้ว ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีจ่ายเงินตามจำนวนหนี้และค่าฤชาธรรมเนียมตามคำพิพากษาให้แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาเท่าที่เงินรายได้จำนวนสุทธิจะพอแก่การที่จะจ่ายให้ได้

มาตรา ๓๔๐ ในกรณีที่มีเจ้าหนี้ตามคำพิพากษหลายคนร้องขอให้บังคับคดีแก่ทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือในกรณีตามมาตรา ๓๒๔ เมื่อเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ขายทอดตลาดหรือจำหน่ายโดยวิธีอื่นซึ่งทรัพย์สินนั้นเสร็จแล้ว ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) หักค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดีไว้ แต่ถ้าทรัพย์สินนั้นเป็นของเจ้าของรวม ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีหักเงินส่วนของผู้เป็นเจ้าของรวมอื่นนอกจากส่วนของลูกหนี้ตามคำพิพากษาออกจากเงินที่ได้จากการขายหรือจำหน่ายทรัพย์สินนั้นเสียก่อน แล้วจึงหักค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดีจากเงินเฉพาะส่วนของลูกหนี้ตามคำพิพากษา

(๒) จัดทำบัญชีส่วนเฉลี่ยแสดงจำนวนเงินที่จ่ายให้แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาหรือผู้ทรงสิทธิเหนือทรัพย์สินนั้นแต่ละคนจากเงินจำนวนสุทธิที่พอแก่การที่จะจ่ายให้ตามสิทธิของบุคคลเหล่านั้น ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประมวลกฎหมายนี้ หรือกฎหมายอื่นโดยให้แสดงจำนวนเงินที่กันส่วนให้แก่เจ้าของรวมไว้ในบัญชีดังกล่าวด้วย และ

(๓) ส่งคำบอกกล่าวไปยังลูกหนี้ตามคำพิพากษา เจ้าของรวม และบุคคลตาม (๒) ขอให้ตรวจสอบบัญชีส่วนเฉลี่ยนั้นและให้ยื่นคำแถลงคัดค้านได้ภายในสิบห้าวันนับแต่วันส่งคำบอกกล่าว

ถ้าไม่มีคำแถลงคัดค้านภายในกำหนดเวลาดังกล่าว (๓) ให้ถือว่าบัญชีส่วนเฉลี่ยดังกล่าวเป็นที่ยุติ และให้เจ้าพนักงานบังคับคดีจ่ายเงินให้แก่บุคคลตามบัญชีส่วนเฉลี่ยนั้น

มาตรา ๓๔๑ ในกรณีที่มีผู้ยื่นคำแถลงคัดค้านตามมาตรา ๓๔๐ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีออกหมายเรียกเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาทุกคน ผู้ทรงสิทธิเหนือทรัพย์สินนั้น เจ้าของรวม และลูกหนี้ตามคำพิพากษา มาชี้แจงในเวลาและ ณ สถานที่ที่กำหนด โดยต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวัน บุคคลดังกล่าวจะไปตามหมายเรียกด้วยตนเองหรือจะมอบให้ผู้รับมอบอำนาจไปกระทำการแทนก็ได้

เมื่อได้ตรวจพิจารณาคำแถลงคัดค้านและได้ฟังคำชี้แจงของผู้ซึ่งมาตามหมายเรียกแล้ว ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีทำคำสั่งยื่นตามหรือแก้ไขบัญชีส่วนเดี่ยวนั้นแล้วอ่านคำสั่งดังกล่าวให้ผู้ซึ่งมาตามหมายเรียกฟังและให้ลงลายมือชื่อรับทราบไว้

ในกรณีที่ไม้อาจทำคำสั่งได้ภายในวันที่กำหนด ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีแจ้งให้ผู้ซึ่งมาตามหมายเรียกหรือตามนัดทราบวันนัดฟังคำสั่งที่เลื่อนไปและให้ลงลายมือชื่อรับทราบไว้

ถ้าบุคคลตามวรรคหนึ่งมิได้ไปตามหมายเรียกหรือตามนัดของเจ้าพนักงานบังคับคดี ให้ถือว่าได้ทราบวันนัดและคำสั่งของเจ้าพนักงานบังคับคดีแล้ว

มาตรา ๓๔๒ ในกรณีที่เจ้าพนักงานบังคับคดีมีคำสั่งยื่นตามบัญชีส่วนเดียว ผู้ซึ่งได้ยื่นคำแถลงคัดค้านตามมาตรา ๓๔๐ อาจยื่นคำร้องคัดค้านคำสั่งดังกล่าวต่อศาลได้ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้อ่านคำสั่ง

ในกรณีที่เจ้าพนักงานบังคับคดีมีคำสั่งแก้ไขบัญชีส่วนเดียว บุคคลตามมาตรา ๓๔๑ อาจยื่นคำร้องคัดค้านคำสั่งดังกล่าวต่อศาลได้ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้อ่านคำสั่ง

ในกรณีที่ผู้ยื่นคำร้องคัดค้านตามมาตรา ๓๔๑ หรือวรรคสอง ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีเลื่อนการจ่ายส่วนเดี่ยวก่อนจนกว่าศาลจะได้มีคำสั่งหรือทำการจ่ายส่วนเดี่ยวยุติแล้วตามมาตรา ๓๔๓

ถ้าไม่มีผู้ยื่นคำร้องคัดค้านตามมาตรา ๓๔๑ หรือวรรคสอง ให้ถือว่าบัญชีส่วนเดี่ยวนั้นเป็นที่สุด และให้เจ้าพนักงานบังคับคดีจ่ายเงินให้แก่บุคคลตามบัญชีส่วนเดี่ยวนั้น

คำสั่งของศาลตามมาตรา ๓๔๑ ให้เป็นที่สุด

มาตรา ๓๔๓ เมื่อเจ้าพนักงานบังคับคดีเห็นว่า ถ้าจะเลื่อนการจ่ายส่วนเดี่ยวก่อนกว่าได้จำหน่ายทรัพย์สินที่ประสงค์จะบังคับทั้งหมดหรือจนกว่าการเรียกร้องทั้งหมดที่มาสู่ศาลได้เสร็จเด็ดขาดแล้ว จะทำให้บุคคลมีส่วนเฉลี่ยในเงินรายได้แห่งทรัพย์สินที่บังคับนั้นทุกคนหรือคนใดคนหนึ่งได้รับความเสียหาย เจ้าพนักงานบังคับคดีมีสิทธิที่จะแบ่งเงินรายได้เท่าที่พอแก่การที่จะจ่ายให้ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๔๐ มาตรา ๓๔๑ และมาตรา ๓๔๒ ได้ ในเมื่อเจ้าพนักงานบังคับคดีได้กินเงินไว้สำหรับชำระค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดีทั้งหมดที่เกิดขึ้นหรือจะเกิดขึ้นต่อไป และสำหรับชำระการเรียกร้องใด ๆ ที่ยังมีข้อโต้แย้งไว้แล้ว

มาตรา ๓๔๔ เมื่อผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีทุกคนได้รับส่วนแบ่งเป็นที่พอใจแล้ว ถ้ายังมีเงินที่ได้จากการขายหรือจำหน่ายทรัพย์สินเหลืออยู่หลังจากที่ได้หักค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดีแล้ว และเงินเช่นว่านั้นอยู่ในบังคับที่จะต้องจ่ายแก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาตามมาตรา ๓๒๙ หรือถูกอายัดโดยประการอื่น ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีจ่ายเงินส่วนที่เหลือนั้นตามมาตรา ๓๒๙ หรือตามคำสั่งอายัดสิทธิเรียกร้อง แล้วแต่กรณี

ถ้าเงินรายได้จำนวนสุทธิที่ได้จากการขายหรือจำหน่ายทรัพย์สินนั้นไม่ต้องการใช้สำหรับการบังคับคดีต่อไปก็ดี หรือมีเงินได้จากการขายหรือจำหน่ายทรัพย์สินเหลืออยู่หลังจากที่ได้หักชำระค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดีและจ่ายให้แก่เจ้าหนี้ทุกคนเป็นที่พอใจแล้วก็ดี ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีจ่ายเงินรายได้จำนวนสุทธิหรือส่วนที่เหลือนั้นให้แก่ลูกหนี้ตามคำพิพากษา และถ้าทรัพย์สินของบุคคลภายนอกต้องถูกจำหน่ายไปเพื่อประโยชน์แก่ลูกหนี้ตามคำพิพากษา ให้จ่ายเงินรายได้จำนวนสุทธิหรือส่วนที่เหลืออยู่แก่บุคคลภายนอกนั้น

ถ้าได้มีการขายทรัพย์สินรายได้ไปแล้วตามมาตรา ๓๒๓ และได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดเป็นคุณแก่ผู้เรียกร้อง ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีจ่ายเงินที่ได้จากการขายแก่ผู้เรียกร้องไป

ส่วนที่ ๑๑
เงินค้ำจ่าย

มาตรา ๓๔๕ บรรดาเงินต่าง ๆ ที่ค้ำจ่ายอยู่ในศาลหรือที่เจ้าพนักงานบังคับคดี
ถ้าผู้มีสิทธิได้เรียกเอาภายในห้าปี ให้ตกเป็นของแผ่นดิน

หมวด ๓
การบังคับคดีในกรณีที่ให้ส่งคืนหรือส่งมอบทรัพย์สินเฉพาะสิ่ง

มาตรา ๓๔๖ การบังคับคดีในกรณีที่คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลกำหนดให้
ลูกหนี้ตามคำพิพากษาส่งคืนหรือส่งมอบทรัพย์สินแก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ถ้าบทบัญญัติในหมวดนี้
มิได้กำหนดวิธีการบังคับคดีไว้โดยเฉพาะ ให้นำวิธีการบังคับคดีในกรณีที่เป็นหนี้เงินตามความในหมวด ๒
การบังคับคดีในกรณีที่เป็นหนี้เงิน มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๓๔๗ ในกรณีที่คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลกำหนดให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษา
ส่งคืนทรัพย์สินเฉพาะสิ่งแก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาหรือส่งมอบทรัพย์สินเพื่อชำระหนี้ตามสิทธิเรียกร้อง
แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจยึดทรัพย์สินนั้นเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตาม
คำพิพากษาหรือคำสั่ง

ถ้าทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาที่ต้องส่งมอบแก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาเพื่อชำระหนี้
ตามสิทธิเรียกร้องได้ถูกยึดหรืออายัดไว้เพื่อเอาชำระหนี้เงินในคดีอื่นแล้ว เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาชอบที่จะ
ยื่นคำร้องต่อศาลที่ออกหมายบังคับคดีก่อนมีการขายทอดตลาดหรือจำหน่ายโดยวิธีอื่นขอให้มีการสั่งให้
เจ้าพนักงานบังคับคดีส่งมอบทรัพย์สินนั้นให้แก่ตน โดยให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาชดเชยค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น
จากการยึดหรืออายัดทรัพย์สินแก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาผู้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินในคดีอื่นนั้น ในกรณีเช่นว่านี้
ให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาในคดีอื่นนั้นได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมเจ้าพนักงานบังคับคดี

มาตรา ๓๔๘ การบังคับคดีในกรณีที่ศาลพิพากษาให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาส่งคืนหรือส่งมอบ
ทรัพย์สินเฉพาะสิ่งที่มีทะเบียนกรรมสิทธิ์หรือมีหนังสือรับรองการทำประโยชน์แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษานั้น
ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือนายทะเบียนดำเนินการจดทะเบียนต่อไป

การบังคับคดีในกรณีที่ศาลพิพากษาให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาส่งคืนหรือส่งมอบ
อสังหาริมทรัพย์เฉพาะสิ่ง ถ้ามีเหตุขัดขวางหรือเหตุขัดข้องในการส่งคืนหรือส่งมอบอสังหาริมทรัพย์นั้น
แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๔ การบังคับคดีในกรณีที่ให้ขับไล่ มาใช้บังคับ
โดยอนุโลม

มาตรา ๓๔๙ การบังคับคดีที่ขอให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาส่งคืนหรือส่งมอบทรัพย์สินเฉพาะสิ่ง
ให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมเจ้าพนักงานบังคับคดี

ให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาเป็นผู้รับผิดชอบในค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดีที่
เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาต้องเสียไปในคดีที่มีคำพิพากษาให้ส่งคืนหรือส่งมอบทรัพย์สินเฉพาะสิ่ง รวมทั้ง
ค่าฤชาธรรมเนียมและค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดีที่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาต้องเสียไปในคดีอื่น
ตามมาตรา ๓๔๗ วรรคสอง โดยให้ถือว่าเป็นค่าฤชาธรรมเนียมและค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดี
ที่ต้องใช้แทนแก่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาในคดีที่มีคำพิพากษาให้ส่งคืนหรือส่งมอบทรัพย์สินเฉพาะสิ่งนั้น

หมวด ๔

การบังคับคดีในกรณีที่ให้ขับไล่

มาตรา ๓๕๐ การบังคับคดีในกรณีที่คำพิพากษาหรือคำสั่งให้ขับไล่ลูกหนี้ตาม
คำพิพากษาออกไปจากอสังหาริมทรัพย์ ที่อยู่อาศัย หรือทรัพย์สินที่ครอบครอง ให้เจ้าพนักงานบังคับคดี
ดำเนินการตามมาตรา ๓๕๑ มาตรา ๓๕๒ มาตรา ๓๕๓ และมาตรา ๓๕๔

การบังคับคดีในกรณีที่คำพิพากษาหรือคำสั่งให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือถอนสิ่งปลูกสร้าง
ไม่ยี่นต้น ไม้ล้มลุกหรือธัญชาติ หรือขนย้ายทรัพย์สินออกไปจากอสังหาริมทรัพย์ ที่อยู่อาศัย หรือทรัพย์สิน
ที่ครอบครอง ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการตามมาตรา ๓๕๕

ส่วนที่ ๑

การบังคับคดีในกรณีที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาต้องออกไปจากอสังหาริมทรัพย์ ที่อยู่อาศัย
หรือทรัพย์สินที่ครอบครอง

มาตรา ๓๕๑ ในกรณีที่คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ขับไล่ลูกหนี้ตามคำพิพากษา
ออกไปจากอสังหาริมทรัพย์ ที่อยู่อาศัย หรือทรัพย์สินที่ครอบครอง

(๑) ถ้าทรัพย์สินนั้นไม่มีบุคคลใดอยู่แล้ว ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการตามมาตรา ๓๕๒

(๒) ถ้าลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบริวารไม่ออกไปจากทรัพย์สินนั้น ให้เจ้าพนักงานบังคับคดี
ดำเนินการตามมาตรา ๓๕๓

มาตรา ๓๕๒ ในกรณีตามมาตรา ๓๕๑ (๑) ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจส่งมอบ
ทรัพย์สินนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนให้เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาเข้าครอบครองได้ทันที ถ้ามีสิ่งกีดขวางอันเป็น
อุปสรรคต่อการส่งมอบ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจทำลายสิ่งกีดขวางดังกล่าวได้ตามความจำเป็น

ถ้ายังมีสิ่งของของลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือของบุคคลใดอยู่ในทรัพย์สินนั้น ให้เจ้าพนักงาน
บังคับคดีทำบัญชีสิ่งของนั้นไว้ และมีอำนาจดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ถ้าสิ่งของนั้นมีสภาพเป็นของสดของเสียได้ หรือมีสภาพอันจะก่อให้เกิดอันตรายได้
หรือถ้าหน่วงช้าไว้จะเป็นการเสี่ยงความเสียหายหรือค่าใช้จ่ายจะเกินส่วนแห่งค่าของสิ่งของนั้น ให้เจ้าพนักงาน
บังคับคดีมีอำนาจที่จะจำหน่ายสิ่งของนั้นได้ทันทีโดยวิธีขายทอดตลาดหรือวิธีอื่นที่เห็นสมควร และเก็บรักษา
เงินสุทธิหลังจากหักค่าใช้จ่ายไว้แทนสิ่งของนั้น หรือจะมอบสิ่งของนั้นให้เป็นสาธารณกุศล หรือทำลายสิ่งของนั้น

หรือดำเนินการอื่นใดตามที่เห็นสมควรก็ได้ ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงสภาพแห่งสิ่งของ ประโยชน์ของผู้มีส่วนได้เสีย และประโยชน์สาธารณะ

(๒) ถ้าสิ่งของนั้นมีใช้สิ่งของตามที่ระบุไว้ใน (๑) ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจนำสิ่งของนั้น มาเก็บรักษาไว้ หรือมอบให้เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาเป็นผู้รักษา หรือฝากไว้ ณ สถานที่ใด หรือแก่บุคคลใด ตามที่เห็นสมควร โดยลูกหนี้ตามคำพิพากษาเป็นผู้เสียค่าใช้จ่าย แล้วแจ้งหรือประกาศให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือเจ้าของสิ่งของมารับคืนไปภายในเวลาที่เจ้าพนักงานบังคับคดีกำหนด ถ้าลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือเจ้าของสิ่งของไม่มารับหรือไม่ยอมรับสิ่งของนั้นคืนไปภายในเวลาที่กำหนด ให้เจ้าพนักงานบังคับคดี ดำเนินการตาม (๑) โดยอนุโลม

เงินที่เจ้าพนักงานบังคับคดีได้มาจากการจำหน่ายสิ่งของตามวรรคสอง (๑) หรือ (๒) ถ้าลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือเจ้าของสิ่งของไม่มาขอรับคืนภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันจำหน่าย ให้ตกเป็นของแผ่นดิน

ในกรณีที่สิ่งของตามวรรคสองถูกยึดอายัด หรือห้ามโอน ยักย้าย หรือจำหน่ายตามวิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษาหรือเพื่อการบังคับคดีในคดีอื่น ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจย้ายสิ่งของดังกล่าว ไปเก็บไว้ ณ สถานที่อื่นได้ตามที่เห็นสมควร แต่ถ้าสิ่งของนั้นมีสภาพเป็นของสดของเสียได้ หรือมีสภาพ อันจะก่อให้เกิดอันตรายได้ หรือถ้าห่วงหวั่นว่าจะเป็นภาระเสียหายหรือค่าใช้จ่ายจะเกินส่วน แห่งค่าของสิ่งของนั้น ให้นำวรรคสอง (๑) มาใช้บังคับโดยอนุโลม ทั้งนี้ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีแจ้งศาล หรือเจ้าพนักงานบังคับคดีในคดีอื่นทราบด้วย

มาตรา ๓๕๓ ในกรณีตามมาตรา ๓๕๑ (๒) ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีปฏิบัติดังต่อไปนี้

(๑) รายงานต่อศาลเพื่อมีคำสั่งจับกุมและกักขังลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบริวาร และให้ศาลมีอำนาจสั่งจับกุมและกักขังได้ทันที ในกรณีเช่นว่านี้ให้นำมาตรา ๓๖๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

(๒) ปิดประกาศให้บุคคลที่อยู่อาศัยหรือครอบครองทรัพย์สินนั้นซึ่งอ้างว่ามีได้เป็นบริวาร ของลูกหนี้ตามคำพิพากษา ยื่นคำร้องต่อศาลภายในกำหนดเวลาสิบห้าวันนับแต่วันปิดประกาศแสดงว่า ตนมีอำนาจพิเศษในการอยู่อาศัยหรือครอบครองทรัพย์สินนั้น

เมื่อมีการจับกุมลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบริวารตาม (๑) แล้ว หรือในกรณีที่ บุคคลดังกล่าวหลบหนีไปจากทรัพย์สินนั้นแล้ว ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการตามมาตรา ๓๕๒

มาตรา ๓๕๔ เพื่อประโยชน์ในการบังคับคดีตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๕๑ ให้ถือว่า บุคคลดังต่อไปนี้เป็นบริวารของลูกหนี้ตามคำพิพากษา

(๑) บุคคลที่อยู่อาศัยหรือครอบครองทรัพย์สินนั้นและมีได้ยื่นคำร้องต่อศาลภายใน กำหนดเวลาตามมาตรา ๓๕๓ (๒) หรือยื่นคำร้องต่อศาลแล้วแต่แสดงต่อศาลไม่ได้ว่าตนมีอำนาจพิเศษ ในการอยู่อาศัยหรือครอบครองทรัพย์สินนั้น

(๒) บุคคลที่เข้ามาอยู่ในทรัพย์สินนั้นในระหว่างเวลาที่เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการ ให้เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาเข้าครอบครองทรัพย์สินนั้น

ส่วนที่ ๒

การบังคับคดีในกรณีที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาต้องรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง ไม้ยืนต้น ไม้ล้มลุกหรือัญชาติ หรือขนย้ายทรัพย์สินออกไปจากอสังหาริมทรัพย์ที่ครอบครอง

มาตรา ๓๕๕ ในกรณีที่คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลกำหนดให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษา ต้องรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง ไม้ยืนต้น ไม้ล้มลุกหรือธัญชาติ หรือขนย้ายสิ่งของ ออกไปจากอสังหาริมทรัพย์ ที่อยู่อาศัย หรือทรัพย์สินที่ครอบครอง ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจดำเนินการรื้อถอน และขนย้ายสิ่งของ ออกจากทรัพย์สินนั้นได้

กรณีตามวรรคหนึ่ง ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีปิดประกาศกำหนดการรื้อถอนหรือขนย้าย สิ่งของ ไว้ ณ บริเวณนั้นไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน และให้เจ้าพนักงานบังคับคดีใช้ความระมัดระวังตามสมควร แก่พฤติการณ์ในการรื้อถอนหรือขนย้ายสิ่งของนั้น

ในการจัดการกับวัสดุที่ถูกรื้อถอนและสิ่งของที่ถูกขนย้ายออกจากอสังหาริมทรัพย์ ที่อยู่อาศัย หรือทรัพย์สินที่ครอบครองนั้น ให้นำมาตรา ๓๕๒ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ มาใช้บังคับ โดยอนุโลม

หมวด ๕

การบังคับคดีในกรณีที่ให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการ

มาตรา ๓๕๖ การบังคับคดีในกรณีที่คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลกำหนดให้ ลูกหนี้ตามคำพิพากษากระทำการหรืองดเว้นกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดนอกจากกรณีที่คำพิพากษา หรือคำสั่งของศาลกำหนดให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาส่งคืนหรือส่งมอบทรัพย์สินเฉพาะสิ่งหรือกำหนดให้ขับไล่ ลูกหนี้ตามคำพิพากษาตามที่บัญญัติไว้ในหมวด ๓ การบังคับคดีในกรณีที่เป็นหนี้เงิน และหมวด ๔ การบังคับคดีในกรณีที่ให้ขับไล่ ให้ศาลมีอำนาจกำหนดวิธีการบังคับคดีตามที่บัญญัติไว้ในส่วนที่ ๑ หรือส่วนที่ ๒ แห่งหมวดนี้ เว้นแต่ในกรณีที่ศาลเห็นว่าวิธีการบังคับคดีดังกล่าวไม่อาจบรรลุผลตาม คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลได้ ก็ให้ศาลมีอำนาจกำหนดวิธีการบังคับคดีตามที่ศาลเห็นสมควรเท่าที่ สภาพแห่งการบังคับคดีจะเปิดช่องให้กระทำได้

ส่วนที่ ๑

การบังคับคดีในกรณีที่ให้กระทำการ

มาตรา ๓๕๗ การบังคับคดีในกรณีที่คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลกำหนดให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษากระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดซึ่งอาจถือเอาคำพิพากษาของศาลแทนการแสดงเจตนาของลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้ และคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลไม่ได้กำหนดให้ถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนาของลูกหนี้ตามคำพิพากษาไว้ เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาอาจมีคำขอให้ศาลมีคำสั่งให้ถือเอาคำพิพากษาของศาลแทนการแสดงเจตนาของลูกหนี้ตามคำพิพากษานั้นได้

ถ้าการแสดงเจตนาของลูกหนี้ตามคำพิพากษาจะบริบูรณ์ต่อเมื่อได้จดทะเบียนต่อนายทะเบียนพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือบุคคลอื่นผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาอาจมีคำขอให้ศาลสั่งให้ดำเนินการจดทะเบียนให้ก็ได้ ในกรณีเช่นนี้ ให้บุคคลดังกล่าวนั้นจดทะเบียนไปตามคำสั่งศาล

ถ้าหนังสือสำคัญ เช่น โฉนดที่ดิน ใบจอง หนังสือรับรองการทำประโยชน์ ใบทะเบียน หรือเอกสารสิทธิที่จะต้องใช้เพื่อการจดทะเบียนสูญหาย บุปสลาย หรือนำมาไม่ได้เพราะเหตุอื่นใด ศาลจะสั่งให้นายทะเบียน พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือบุคคลผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายออกใบแทนหนังสือสำคัญดังกล่าวก็ได้ เมื่อได้ออกใบแทนแล้ว หนังสือสำคัญเดิมเป็นอันยกเลิก

มาตรา ๓๕๘ การบังคับคดีในกรณีที่คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลกำหนดให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษากระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดซึ่งไม่อาจถือเอาคำพิพากษาของศาลแทนการแสดงเจตนาของลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้ ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ถ้าการกระทำนั้นเป็นกรณีที่สามารถให้บุคคลภายนอกกระทำการแทนได้ เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาอาจมีคำขอฝ่ายเดียวให้ศาลมีคำสั่งให้บุคคลภายนอกกระทำการนั้นแทนลูกหนี้ตามคำพิพากษา

(๒) ถ้าการกระทำนั้นเป็นกรณีที่ไม้อาจให้บุคคลภายนอกกระทำการแทนได้ เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาอาจมีคำขอให้ศาลมีคำสั่งให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาชำระค่าเสียหายอันเกิดจากการไม่กระทำการนั้นตามจำนวนที่ศาลเห็นสมควรกำหนด

ค่าใช้จ่ายที่เสียไปตาม (๑) และค่าเสียหายที่ศาลกำหนดตาม (๒) ให้ถือว่าเป็นหนี้ตามคำพิพากษาที่จะบังคับคดีกันต่อไป

ส่วนที่ ๒

การบังคับคดีในกรณีที่ให้งดเว้นกระทำการ

มาตรา ๓๕๙ การบังคับคดีในกรณีที่คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลกำหนดให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษางดเว้นกระทำการ เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาอาจยื่นคำร้องต่อศาลขอให้มีการมีคำสั่งอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(๑) ให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาชำระค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายอันเกิดจากการไม่งดเว้นกระทำการนั้น

(๒) รื้อถอนหรือทำลายทรัพย์สินอันเกิดจากการไม่ดเว้นกระทำการนั้น เว้นแต่ในกรณีที่กฎหมายว่าด้วยกรณีนั้นได้กำหนดวิธีการจัดการกับทรัพย์สินดังกล่าวไว้เป็นอย่างอื่นแล้ว

ในกรณีตาม (๑) เมื่อศาลไต่สวนแล้วเห็นว่าคำร้องนั้นฟังได้ ให้ศาลมีคำสั่งให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามจำนวนที่ศาลเห็นสมควร

ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งตาม (๒) ให้ศาลแจ้งคำสั่งให้เจ้าพนักงานบังคับคดีทราบ แล้วให้เจ้าพนักงานบังคับคดีทำการยึดและดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่งศาล โดยลูกหนี้ตามคำพิพากษาเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย

ค่าสินไหมทดแทนที่ศาลกำหนดตามวรรคสองและค่าใช้จ่ายตามวรรคสาม ให้ถือว่าเป็นหนี้ตามคำพิพากษาที่จะบังคับคดีกันต่อไป

ในกรณีที่จะขอให้ศาลมีคำสั่งให้จับกุมและกักขังลูกหนี้ตามคำพิพากษา ให้บังคับตามมาตรา ๓๖๑

หมวด ๖

การบังคับคดีในกรณีได้มาซึ่งทรัพย์สินที่มีทะเบียน

มาตรา ๓๖๐ การบังคับคดีในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้หรือแสดงว่าเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาหรือบุคคลใดได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ ทรัพย์สินหรือสิทธิอื่น ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สิน หากทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินที่มีทะเบียน เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาหรือบุคคลดังกล่าวหรือเจ้าพนักงานบังคับคดีอาจมีคำขอให้ศาลสั่งให้นายทะเบียน พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือบุคคลผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายดำเนินการจดทะเบียนให้ผู้มีสิทธิมีชื่อในทะเบียนให้เป็นไปตามคำสั่งศาล

ให้นำความในมาตรา ๓๕๗ วรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๗

การบังคับคดีในกรณีขอให้ศาลสั่งจับกุมและกักขังลูกหนี้ตามคำพิพากษา

มาตรา ๓๖๑ ภายใต้บังคับบทบัญญัติหมวด ๔ การบังคับคดีในกรณีที่ให้ขังได้ ในกรณีที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาจงใจขัดขืนไม่ปฏิบัติตามคำบังคับ และไม่มีวิธีการบังคับคดีอื่นใดที่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาจะใช้บังคับได้ เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาอาจมีคำขอฝ่ายเดียว ให้ศาลมีคำสั่งจับกุมและกักขังลูกหนี้ตามคำพิพากษาก็ได้

เมื่อได้รับคำขอตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลพิจารณาคำขอโดยเร็ว หากเป็นที่พอใจจากพยานหลักฐานซึ่งเจ้าหนี้ตามคำพิพากษานำมาสืบว่า ลูกหนี้ตามคำพิพากษามีความสามารถที่จะปฏิบัติตามคำบังคับได้ ถ้าได้กระทำการโดยสุจริต และเจ้าหนี้ตามคำพิพากษามีวิธีการบังคับคดีอื่นใดที่จะใช้บังคับได้ ให้ศาลมีคำสั่งจับกุมลูกหนี้ตามคำพิพากษา

ถ้าลูกหนี้ตามคำพิพากษามาศาลหรือถูกจับตัวมา แต่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาแสดงเหตุอันสมควรในการที่ไม่ปฏิบัติตามคำบังคับได้ ศาลมีอำนาจสั่งกักขังลูกหนี้ตามคำพิพากษาทันที

หรือในวันหนึ่งวันใดที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษายังคงขัดขืนอยู่ก็ได้ หากลูกหนี้ตามคำพิพากษาสามารถแสดงเหตุอันสมควรในการที่ไม่ปฏิบัติตามคำบังคับ หรือตกลงที่จะปฏิบัติตามคำบังคับทุกประการ ศาลจะมีคำสั่งให้ยกคำขอ หรือมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นตามที่เห็นสมควรก็ได้

มาตรา ๓๖๒ เมื่อศาลได้ออกหมายจับลูกหนี้ตามคำพิพากษาตามมาตรา ๓๖๑ แล้ว ถ้าลูกหนี้ตามคำพิพากษามาศาลหรือถูกจับตัวมา ให้ศาลมีอำนาจกักขังลูกหนี้ตามคำพิพากษานั้นไว้ ในระหว่างการพิจารณาคำขอจนกว่าจะมีการปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีประกัน หรือมีประกัน หรือมีประกัน และหลักประกันก็ได้ตามที่ศาลเห็นสมควร

ในกรณีที่ผิดสัญญาประกันตามวรรคหนึ่ง ศาลมีอำนาจสั่งบังคับตามสัญญาประกันหรือตามจำนวนเงินที่ศาลเห็นสมควรโดยมีต้องฟ้องผู้ทำสัญญาประกันเป็นคดีใหม่

มาตรา ๓๖๓ ในกรณีที่ศาลสั่งกักขังลูกหนี้ตามคำพิพากษาตามมาตรา ๓๕๓ หรือมาตรา ๓๖๑ ลูกหนี้ตามคำพิพากษานั้นจะต้องถูกกักขังไว้จนกว่าจะมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกันตามจำนวนที่ศาลเห็นสมควรกำหนดว่าตนยินยอมที่จะปฏิบัติตามคำบังคับทุกประการ แต่ทั้งนี้ห้ามไม่ให้กักขังลูกหนี้ตามคำพิพากษาแต่ละครั้งเกินกว่าหกเดือนนับแต่วันจับหรือวันเริ่มกักขัง แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่ผิดสัญญาประกันตามวรรคหนึ่ง ให้นำความในมาตรา ๓๖๒ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๓๖๔ ในกรณีที่ศาลยอมรับบุคคลเป็นประกัน และบุคคลนั้นจงใจขัดขวางการบังคับคดีหรือร่วมกับลูกหนี้ตามคำพิพากษาขัดขืนไม่ปฏิบัติตามคำบังคับ ให้นำบทบัญญัติแห่งมาตรา ๓๖๑ มาตรา ๓๖๒ และมาตรา ๓๖๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๓๖๕ การจับ ควบคุมตัว หรือกักขังบุคคลหนึ่งบุคคลใดตามมาตรา ๒๗๕ วรรคสอง มาตรา ๒๘๔ มาตรา ๓๕๓ มาตรา ๓๖๑ และมาตรา ๓๖๔ ไม่ตัดสิทธิที่จะดำเนินคดีในความผิดอาญา

หมวด ๘

การบังคับในกรณีมีการประกันในศาล

มาตรา ๓๖๖ ถ้าบุคคลใดได้เข้าเป็นผู้ประกันในศาลโดยทำเป็นหนังสือหรือโดยวิธีอื่นเพื่อการชำระหนี้ตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง หรือแต่ส่วนหนึ่งส่วนใดแห่งคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น คำพิพากษาหรือคำสั่งเช่นว่านั้นย่อมใช้บังคับแก่การประกันได้ โดยให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษามีสิทธิร้องขอให้ศาลบังคับคดีแก่ผู้ประกันเสมือนหนึ่งเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษาโดยไม่ต้องฟ้องผู้ประกันเป็นคดีใหม่

ให้นำบทบัญญัติในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับแก่การประกันการปฏิบัติตามคำสั่งศาลในกรณีอื่นด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๓๖๗ ในกรณีที่คู่ความหรือบุคคลใดนำเงิน ทรัพย์สินเฉพาะสิ่งอันเป็นทรัพย์สินพิพาท สมุดบัญชีเงินฝากธนาคาร หนังสือประกันของธนาคาร หรือหลักประกันอย่างอื่นซึ่งอาจจ่ายเป็นเงินแทนได้ มาวางต่อศาลตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้หรือตามคำสั่งของศาล เช่น คำสั่งเกี่ยวกับวิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษาหรือทุเลาการบังคับคดีในระหว่างอุทธรณ์หรือฎีกา หรือในกรณีอื่นใด เมื่อคำพิพากษาหรือคำสั่งได้ถึงที่สุดและคำบังคับได้กำหนดให้ชำระหนี้เป็นเงินหรือให้คืนหรือส่งมอบทรัพย์สินที่วาง

เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาในคดีนั้นชอบที่จะร้องขอต่อศาลให้สั่งจ่ายเงินหรือดำเนินการเรียกเงินมาจ่ายหรือคืนหรือส่งมอบทรัพย์สินที่วางนั้นให้แก่ตนได้

เมื่อมีคำขอตามวรรคหนึ่งและระยะเวลาที่ศาลได้กำหนดไว้เพื่อให้ปฏิบัติตามคำบังคับนั้นได้ล่วงพ้นไปแล้ว ก็ให้ศาลมีอำนาจจ่ายเงินหรือคืนหรือส่งมอบหรือโอนสิทธิในทรัพย์สินพิพาทที่วางหรือเรียกเงินตามหลักฐานที่วางมาจ่ายให้แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาได้

การขอและการดำเนินการตามมาตรานี้ ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาล”

มาตรา ๑๓ พระราชบัญญัตินี้ไม่มีผลกระทบต่อถึงกระบวนการพิจารณาของศาลและของเจ้าพนักงานบังคับคดีที่ได้กระทำไปแล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับและให้ใช้กฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในวันที่เริ่มดำเนินการกระบวนการพิจารณาดังกล่าวจนถึงที่สุด

มาตรา ๑๔ ให้ประธานศาลฎีกาและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....

นายกรัฐมนตรี

บันทึกวิเคราะห์สรุป

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง
(ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ลักษณะ ๒ การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง)

คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ลักษณะ ๒ การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง) ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่บทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ใช้บังคับอยู่บางส่วนไม่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน ทำให้การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลเป็นไปได้โดยล่าช้า ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอในการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนผู้มีอรรถคดี และเปิดโอกาสให้มีการประวิงคดีโดยการอุทธรณ์และฎีกาคำสั่งของศาลในชั้นบังคับคดี สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบังคับคดีตามคำพิพากษาและคำสั่งให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

๒.๑ หมวด ๑ หลักทั่วไป (ร่างมาตรา ๒๗๑ ถึงร่างมาตรา ๒๙๕)

(๑) แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับศาลที่มีอำนาจในการบังคับคดี และการบังคับคดีนอกเขตศาล (ร่างมาตรา ๒๗๑)

(๒) แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับคำบังคับ การขอบังคับคดี การพิจารณาคำขอบังคับคดี การขอให้ศาลไต่สวนเกี่ยวกับกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา (ร่างมาตรา ๒๗๒ ถึงร่างมาตรา ๒๗๗)

(๓) แก้ไขเพิ่มเติมอำนาจหน้าที่ทั่วไปของเจ้าพนักงานบังคับคดีให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อให้ความคุ้มครองเจ้าพนักงานบังคับคดีให้สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ (ร่างมาตรา ๒๗๘ - ร่างมาตรา ๒๘๖)

(๔) แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดี การงดการบังคับคดี การถอนการบังคับคดี การเพิกถอนหรือแก้ไขการบังคับคดีที่ผิดระเบียบ ให้เกิดความชัดเจนและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (ร่างมาตรา ๒๘๗ ถึงร่างมาตรา ๒๙๕)

๒.๒ หมวด ๒ การบังคับคดีในกรณีที่เป็นหนี้เงิน (ร่างมาตรา ๒๙๖ ถึงร่างมาตรา ๓๕๔)

(๑) แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจของเจ้าพนักงานบังคับคดีให้ชัดเจนยิ่งขึ้น (ร่างมาตรา ๒๙๖ ถึงร่างมาตรา ๓๐๐)

(๒) ตัดหลักการใช้สิทธิเรียกร้องของเจ้าหนี้ (ร่างมาตรา ๓๐๑ เดิม) ออกเพื่อให้เป็นไปตามหลักการตามที่กำหนดไว้กฎหมายสารบัญญัติเรื่องจำนอง

(๓) แก้ไขเพิ่มเติมประเภทของทรัพย์สินและจำนวนทุนทรัพย์ที่ไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี (ร่างมาตรา ๓๐๑ ถึงร่างมาตรา ๓๐๒) เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน

(๔) กำหนดเพิ่มเติมวิธีปฏิบัติในการยึดทรัพย์สินประเภทต่าง ๆ ของลูกหนี้ตามคำพิพากษาให้ชัดเจนยิ่งขึ้น (ร่างมาตรา ๓๐๓ ถึงร่างมาตรา ๓๑๕)

(๕) แก้ไขเพิ่มเติมวิธีการและกระบวนการในการยึดอสังหาริมทรัพย์ และเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับยึดทรัพย์สินอื่นเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ และผลของการยึดอสังหาริมทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์ให้ชัดเจนและสอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบันมากยิ่งขึ้น (ร่างมาตรา ๓๑๓ ถึงร่างมาตรา ๓๑๖)

(๖) แก้ไขเพิ่มเติมเรื่องวิธีการและกระบวนการในการอายัดสิทธิเรียกร้องให้ชัดเจนและสอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบันมากยิ่งขึ้น (ร่างมาตรา ๓๑๖ ถึงร่างมาตรา ๓๒๐)

(๗) แก้ไขเพิ่มเติมวิธีการขอให้ศาลบังคับบุคคลภายนอกชำระหนี้ตามสิทธิเรียกร้อง สิทธิของบุคคลภายนอก และผู้มีส่วนได้เสียกับทรัพย์สินที่ถูกบังคับคดี ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น (ร่างมาตรา ๓๒๑ ถึงร่างมาตรา ๓๒๕)

(๘) แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการขอเฉลี่ยและการเข้าดำเนินการบังคับคดีต่อไป การขายหรือการจำหน่าย การจัดตั้งผู้จัดการอสังหาริมทรัพย์หรือการประกอบกิจการแทนการขาย การทำบัญชีส่วนเฉลี่ย และเงินค้ำจ่าย ให้ชัดเจนเหมาะสม และกำหนดกระบวนการรองรับภายหลังจากมีเจ้าหนี้เข้าดำเนินการบังคับคดีต่อไป แล้วเกิดการงดการบังคับคดีหรือถอนการบังคับคดีอีกเพื่อให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้น (ร่างมาตรา ๓๒๖ ถึงร่างมาตรา ๓๓๐)

(๙) นำบทบัญญัติของมาตรา ๓๐๙ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งมีหลักการเป็นการขายทอดตลาดเป็นห้องชุดตามกฎหมายว่าด้วยอาคารชุดและที่ดินจัดสรรตามกฎหมายว่าด้วยการจัดสรรที่ดินที่เพิ่งมีการประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมายเมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๘ มากำหนดรวมไว้ในลักษณะ ๒ ที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมใหม่นี้ด้วย ทั้งนี้ จะต้องมี การเรียงลำดับมาตราเสียใหม่ โดยนำมากำหนดไว้เป็นร่างมาตรา ๓๓๕ เพื่อให้เป็นไปตามโครงสร้างบทบัญญัติว่าด้วยการบังคับคดีใหม่ที่ได้มีการปรับปรุงใหม่

๒.๓ หมวด ๓ การบังคับคดีในกรณีที่ให้ส่งคืนหรือส่งมอบทรัพย์สินเฉพาะสิ่ง (ร่างมาตรา ๓๔๖ ถึงร่างมาตรา ๓๕๔)

เพิ่มเติมหลักการบังคับคดีในกรณีให้ส่งคืนหรือส่งมอบทรัพย์สินเฉพาะสิ่งขึ้นใหม่ โดยกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจและขั้นตอนการดำเนินการของเจ้าพนักงานบังคับคดีที่จะบังคับเอาทรัพย์สินเฉพาะสิ่ง กระบวนการรองรับถึงการบังคับคดีเอาทรัพย์สินเฉพาะสิ่งที่มีทะเบียน และผู้ที่

ต้องรับผิดชอบในค่าฤชาธรรมเนียมการบังคับคดีที่ขอให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาส่งคืนหรือส่งมอบทรัพย์สินเฉพาะสิ่ง

๒.๔ หมวด ๔ การบังคับคดีในกรณีที่ให้ขับไล่ (ร่างมาตรา ๓๕๐ ถึงร่างมาตรา ๓๕๕)

แก้ไขเพิ่มเติมกระบวนการในการบังคับขับไล่ โดยให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานบังคับคดีที่จะเข้าดำเนินการได้ทันทีเพื่อให้เกิดความรวดเร็ว และลดขั้นตอนการนำคดีขึ้นสู่ศาล

๒.๕ หมวด ๕ การบังคับคดีในกรณีที่ทำให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการ (ร่างมาตรา ๓๕๖ ถึงร่างมาตรา ๓๕๙)

เพิ่มเติมหลักการขึ้นใหม่เพื่อรองรับถึงการบังคับคดีในกรณีที่มีมูลหนี้เป็นหนี้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการ และการบังคับคดีในกรณีได้มาซึ่งทรัพย์สินที่มีทะเบียนและแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเดิมที่เกี่ยวกับการบังคับคดีในกรณีขอให้ศาลสั่งจับกุมและกักขังลูกหนี้ตามคำพิพากษา การบังคับคดีในกรณีขอให้ศาลสั่งจับกุมและกักขังลูกหนี้ตามคำพิพากษาให้ชัดเจนและเป็นธรรมยิ่งขึ้น

๒.๖ หมวด ๖ การบังคับคดีในกรณีได้มาซึ่งทรัพย์สินที่มีทะเบียน (ร่างมาตรา ๓๖๐)

แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเพื่อรองรับถึงกรณีที่มีศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้หรือแสดงว่าเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาหรือบุคคลใดได้มาซึ่งทรัพย์สินที่มีทะเบียน โดยเพิ่มขั้นตอนเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางทะเบียน

๒.๗ หมวด ๗ การบังคับคดีในกรณีขอให้ศาลสั่งจับกุมและกักขังลูกหนี้ตามคำพิพากษา (ร่างมาตรา ๓๖๑ ถึงร่างมาตรา ๓๖๕)

แก้ไขเพิ่มเติมการบังคับคดีในกรณีขอให้ศาลสั่งจับกุมและกักขังลูกหนี้ตามคำพิพากษา โดยเพิ่มเติมวิธีปฏิบัติภายหลังจากที่ศาลได้ออกหมายจับลูกหนี้ตามคำพิพากษา และการบังคับสัญญาประกัน ขั้นตอนการดำเนินกระบวนการพิจารณาในชั้นศาลเกี่ยวกับการสั่งกักขังลูกหนี้ตามคำพิพากษา และแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเพื่อรองรับในกรณีที่ผู้ประกันในชั้นศาลขัดขืนไม่ปฏิบัติตามคำบังคับ และกำหนดให้นำมาตรการจับกุมหรือกักขังมาใช้กับบุคคลอื่นด้วย

๒.๘ หมวด ๘ การบังคับคดีในกรณีมีการประกันในศาล (ร่างมาตรา ๓๖๖ ถึงร่างมาตรา ๓๖๗)

กำหนดแยกเรื่องผู้ประกันในศาลออกมากำหนดเป็นอีกหมวดหนึ่ง โดยผู้ประกันอาจถูกบังคับให้ต้องรับผิดชอบหนึ่งเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษา นอกจากนั้น ได้กำหนดหลักการใหม่เกี่ยวกับสิ่งที่สามารถนำมาวางเป็นหลักประกันต่อศาลได้

๒.๙ การแก้ไขเลขมาตราต่างๆ ที่มีการอ้างอิงให้ถูกต้อง

คณะกรรมการฯ ได้แก้ไขเลขมาตราของลักษณะ ๒ การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง ที่ได้ถูกนำไปอ้างอิงไว้ในมาตราต่างๆ ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งให้ถูกต้องและสอดคล้องกันทั้งหมดด้วย